Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJE R FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 176 | Łódź, Wtorek 30 lipca 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז דינסטאג, כב תמוז תרפ"ט | 176

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | ... לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

2=טער טאג פון ציוניסטישען קאנגרעס

צירי ך, 29 (יט"א טעלעגראפיש). די היינטיגע

מאָרגען-זיצונג

איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון „קאַופמאַנס-פערייין", אַלס פרעזידענט איז אויסגעוועהלט געוואָרען נחום סאָקאָלאָוו, אַלס וויצע-פרעזידענט און פאָרזיצענדער פון פרעזיום לעאָן מאָצקין, אַלס ווייטערע וויצע-פרעזידענטען: אוסישקין, הרב מאיר בערלין, העשיל פאַרבשטיין, רבי פילווער, ד"ר רייך, פאָדלישעווסקי, בן-גוריון, פריימאַן, שפרינצאַק און ד"ר בערנהאַרד. ס'זענען אויך געוועהלט געוואָרען 12 אַסעסאָרען, צווישען זיי פון פוילען: זיגמונט אַרנדט, טאַרלאָ און רעפּ. ראָזענבלאַט. צווישען די סעקרעטאַרען געפינען זיך פון פוילען: ד"ר פערערבוש און צייפעלד.

צירי ך, 29 (יט"א טעלעגראפיש). אויף דער פאַרמיטאָג-זיצונג האָט

דר. רופין

געהאַלטען אַ רעפעראַט, וועגען דער בעדייטונג פון ארץ-ישראל פאַר דער צוקונפט פון יודישען פאָלק.

ער האָט אָנגעוויזען, אַז די צאָהל יודען אין דער גאַנצער וועלט איז לעצטענס געשטיגען פון 10 אויף 16 מיליאָן, אַז אין פיל לענדער האָט זיך די רעכטליכע לאַגע פון די יודען פערבעסערט, הגם זי איז אין איינציגע לענדער נאָך זעהר שלעכט.

ער שטעלט זיך אָפּ אויף דער שמד-בעוועגונג און געמישטע חתונות ביי יודען, און שטעלט פעסט, אַז די צאָהל געבורטען ביי יודען פאַלט, בעת די צאָהל פון טויט-פאַלען ווערט נישט קלענער; אין זיין רעדע האָט זיך ד"ר רופין אָפּגעשטעלט אויף דער היסטאָרישער בעדייטונג פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע, און אָנגעוויזען אויף דער גליקליכער לאַגע, אין וועלכער ס'געפינען זיך די יודען פון ארץ-ישראל. — ארץ-ישראל, זאָגט דער רעדנער איז דאָס געזונדסטע האַרץ פון די צושטערטע יודישע פאָלקס-גלידער. ער פערענדיגט זיין רעדע דערמיט, אַז עס איז נויטיג צו שאַפען אַ צענטראַלען קאָלאָניזאַציאָנס-פאָנד, מיט'ן קרן-היסוד, אַלס הויפּט אַפּאַראַט.

נאָכדעם האָט דאָס וואָרט בעקומען

פראָפ. חיים וויצמאַן

צו זיין פּאָליטישען רעפעראַט; ער האָט אָנגעוויזען, אַז מען דאַרף נישט דערוואַרטען קיין ענדערונג אין דער פּאָליטיק בנוגע ארץ-ישראל צוליב דעם, וואָס צום רודער איז איצט געקומען די לייבאָר-פּאַרטיי. פיל פּאָסטולאַטען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע זענען נאָך נישט ערלעדיגט געוואָרען. מיר וועלען צווישען אַנדערען ווייטער פאָדערען איינצופיהרען דעם נייעם מוניציפּאַליטעטן-געזעץ.

אָפּשאַצענדיג די פירטע עליה, האָט פראָפ. וויצמאַן, אָנגעוויזען, אַז זי האָט געבראַכט גוטע רעזולטאַטען. נאָכדעם איז ער איבערגעגאַנגען צו דער פראַגע, וועגען דער פערברייטערונג פון דער יודישער אַגענץ און אָנגעוויזען, אַז דער ציוניסטישער קאָנגרעס בלייבט ווייטער סובערען, און האָט געוואָרענט, אַז מ'זאָל נישט שטערען די אַרבייט. ער זאָגט זיך אַרויס געגען דעם פּראָיעקט, אַז דער אַגענץ אָפּמאַך זאָל געשלאָסען ווערען פּראָוויזאָריש בלויז אויף 3 יאָהר.

צום סוף אַפּעלירט פראָפ. וויצמאַן, אַז ער זאָל נישט פערשאַרפט ווערען דער קאָנפליקט צווישען „קרן-קימת" און „קרן-היסוד".

מיט דעם האָט זיך געענדיגט די פאַרמיטאָג-זיצונג.

בעגריסונגס-דעפעשע צו לאָרד באַלפור

צירי ך, 29 (ספּ. טעל.) פאַר'ן שליסען די ערשטע פייערליכע זיצונג האָט פראָפ. וויצמאַן מיטגעטיילט, אַז דער קאָנגרעס האָט אַרויסגעשיקט אַ דעפּעשע צו לאָרד באַלפור, ווינשענדיג איהם געזונד צו ווערען, און צו פראָפ. וואַרבורג לכבוד זיין געבורטס-טאָג, וואָס פאַלט היינט אויס, די ידיעה איז אויפגענומען געוואָרען מיט רוישענדע אַפּלאָדיסמענטען.

ארום דעם ציוניסטישן קאנגרעס

320 דעלעגאַטען מיט שטים רעכט

צירי ך, 29 (יט"א טעלעגראַפיש) דאָס קאָנגרעס-געריכט האָט פעסטגעשטעלט די צאָהל מאַנדאַטען אויף 254 און ווירילִיסטען אויף 68 צוזאַמען שטים-רעכט וועלען האָבען 320 מאַן (אַ טייל פון די דעלעגאַטען וועלען קיין שטים-רעכט נישט האָבען).

די 18 מאַנדאַטען פון דער וועלט-ליסטע זענען פערטיילט געוואָרען אויף פאָלגענדען אופן: רעוויזיאָניסטען 9, פועלי-ציון — 3, ראַדיקאַלען — 2, אַלגעמיינע ציוניסטען — 2, מזרחי — 1 און „התאַחדות — " 1.

אויפנאַמע פאַר דיפּלאָמאַטען

צירי ך, 29 (יט"א טעלעגראַפיש) נאָך דער ערעפנונגס-זיצונג האָט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע איינגעאָרדענט אַ גאַלאַ-אָוועגד פאַר די מיטגלידער פון דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס. אויפ'ן אָוועגד זענען אַנוועזענד געוועזען דיפּלאָמאַטען און מיטגלידער פון פעלקער-בונד, ס'זענען געהאַלטען געוואָרען פּאָליטישע טאָאַסטען.

אַ שפּאַלטונג ביי די רעוויזיאָניסטען?

צירי ך, 29 (יט"א טעלעגראַפיש) עס קומען פאַר ווייטערדיגע בעראַטונגען פון די לאַנדסמאַנשאַפטען. שטורמישע בעראַטונגען קומען פאַר ביי די רעוויזיאָניסטען. אַ טייל זייערע דעלעגאַטען פאָדערען, אַז ס'זאָל רעווידירט ווערען די בעציהונג פון די רעוויזיאָניסטען צו דער פראַגע וועגען דער יודישער אַגענץ. ס'איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז די ראַנגע מיינונג וועט בעקומען אַ מעהרהייט ביי די רעוויזיאָניסטען.

די בעראַטונג פון די אַלגעמיינע ציוניסטען קומט פאַר אונטערן פאָרזיץ פון אַב. גאָלדבערג. די אַלגעמיינע ציוניסטען פאָדערען, אַז אין דער אַגענץ זאָלען זיין פערטרעטען אַפילו די קלענסטע ציוניסטישע לאַנדסמאַנשאַפטען. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אונטערצוהאַלטען די פאָדערונג וועגען איינהייטליכען וואַטום פון די ציוניסטישע מיטגלידער אין דער אַגענץ. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז ס'דאַרף זיין אַן איינהייטליכע אָבליגאַטאָרישע אָפּשטימונג אין פאָלגענדע 4 פראַגען, וואָס וועלען בעטראַכט ווערען אויפ'ן קאָנגרעס; ביודזשעט, וועגען דער נייער עקזעקוטיווע, אָרגאַניזאַציאָנס-פראַגען און פערזאָנען-צוזאַמענשטעל אין בעזונדערע ציוניסטישע קערפּערשאַפטען.

אַ פּאָרטראַג וועגען הערצל דורכ'ן ראַדיאָ

בערלין, 29 (ספּ. טעל.) צום 25-טען הערצל יאָהרצייט, האָט די גרעסטע דייטשע ראַדיאָ-סטאַציע קעניגסוואוסטערהויזען געגעבען אַ פאָרלעזונג וועגען הערצל'ען.

רעפערענט איז געווען ה' ש. פישער. דער פּאָרטראַג האָט געדויערט אַ האַלבע שעה. ה' פישער האָט דערצעהלט הערצל'ס ביאָגראַפיע, געשילדערט ווי אַזוי ער האָט געשאַפען די אַלוועלטליכע ציוניסטישע בעוועגונג. צום סוף האָט דער פרעלעגענט איבערגעלייענט דעם קאַפּיטעל פון הערצל'ס בוך „פאַלע בורבאָן" וועגען זשאַן זשאָרעס.

דעם פּאָרטראַג האָט מען גוט געהערט אויך אין פוילען.

מאַשין-לעבער

ווערען צוגעשטעלט אויסערגעוועהנליך ביליג

ג. גארדמאן נאַוואָליפּקי 29

לאָדזשער שטאָט-טעאַטער ציגעל-גאַס 63

גאַסטראָלען פון דער ווילנער טרופּע — אנג. מ. מזאה יאר XIV

היינט, דינסטיק, 8.30 אָוונט 4-טע פּרעמיערע!

„ביינאַכט אויפ'ן אַלטען מאַרק"

פון י. ל. פּרץ. — מאַרגען, מיטוואָך ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע

„ביינאַכט אויפ'ן אַלטען מאַרק"

בעטייליקען זיך: פרויען: מרים אָרליאַנסקאַ, אסתר גאָלדע בערג, יוכבד ווייסליץ, נעמי, נאַטאַן, דינה קאַמען, א. א. מענער: דוד בירנבוים, בערג, חיים בראַקאַרזש, מענדל דיאַמאַנט, זלמן הירשפעלד, יעקב ווייסליץ, יעקב מאַנסדאָרף, שמחה נאַטאַן, יוסף קאַמען, יעקב קורלענדער.

בילעטען-פאָרפאַרקויף אין באַשמעל-קאַסע אין נאַטאַנאַסקיס צוקערניע פון 10 פרי ביז 7 אָוונט פון 7 אָוונט ביי דער טעאַטער-קאַסע.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

איינענע פּראַקטיקע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, אַז: וועלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קונסטליכע פיס. גאָרסעטען א. ז. וו. עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוו.

צוריקגעקעהרט.

Dr. MED. J. BETTE

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אינערליכע-און קינדער-קראַנקה.

פּיעטריקאָווער 6, טעל. 44-95.

נעמט אָן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אָוונד.

אַ קוואַליפיצירטער

קירזשנער-אַרבייטער

ווי אויך געהילפען קענען זיך מעלדען אין פּוטער-געשעפט

בעקער און גרינשפּאַן פּיעטריקאָווער 66

אויפפאָדערונג!

צו דער פערוואַלטונג פון בעקער-צעך און בעקער-מייסטער-פעראיין אין לאָדז.

מיר אונטערשריבענע מיטגלידער פון בעקער-צעך און בעקער-מייסטער פעראיין אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 57, פאָדערן אויף די אויבענדערמאָנטע פערוואַלטונגען ווי אויך דעם סטאַרשי און פאָדסטאַרשי'ס צו דעמיסיע און גלייכצייטיג פאָדערן מיר אין פערלויף פון 14 טאָג לויט דעם סטאַטוט פון פעראיין פּאַראַגר. 16 און סטאַטוט פון צעך פּאַראַג. 19, צונויפצורופען אַן'אַלגעמיינע פערזאַמלונג מיט נייע וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און סטאַרשי און פאָדסטאַרשי'ס

גלייכצייטיג ערקלערען מיר, אַז מיר סאָלידאַריזירען זיך פולשטענדיג מיט אונזער געעהרטען קאָלעגע

משה פּאָזנאַנסקי

און מיר וואַרפען אָפּ מיט עקעל אייער שענדליכען פּאַשקוויל געגען איהם.

עס פאָלגען 89 אונטערשריפטען, ד. ה. 90 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער צאָהל מיטגלידער פון יודישע בעקער-מייסטער אין לאָדז.

די אונטערשריפטען געפינען זיך ביי אונז.

8494

אויפקלערונג.

דערמיט ערקלער איך דאָס איך האָב טאַקי געהאַט תנאים געשריבען מיט די יונג עסאָכטער פון אהרן שמואל קופּערמאַן סאָלנאַ 9 רעגינא צוליב דעם אָבער, וואָס איך האָב זיך שטאַרק צעבראָכען, ווייל זיי זענען זעהר ביטערע מענשען, דער בעסטער בעווייז איז דאָס, אַז אַ געוויסער ח. ק. פון פּאָלנאַצנאַ 26 האָט אויך זיינער צייט אָפּגעלאָזט אַ שידוך מיט די עלטערע טאָכטער פון זעלבען ה' קופּערמאַן, דעריבער בין איך געוועזען געצוואונגען אָפּצולאָזען דעם שידוך ביים דיין שרעדניאַ 4, בעצאָהלענדיג קנס 50 דאָלאַר, די פּטורים ליגען נאָך ביים זעלבען דיין און איך ערקלער דאָס איך וועל פריהער, נישט תנאים שרייבען ביז איך וועל נישט האָבען אָפּגערעקט די גאַנצע סומע.

חיים אַרנשטיין.

בעריכטיגונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נעכטיגער אַנאָנס אין „נייעם פאָלקסבלאַט" וועגען אַ געוויסען יונגענמאַן חיים אַרנשטיין פון אַפּט, אַז ער קלייבט זיך צו טון נאָכאַמאָל אַ שידוך דאַרף דער נאָמען זיין חיים שלמה אַרנשטיין פון אַפּט אַ זוהן פון משה אַרנשטיין און נישט חיים. פּרטים וועגען חיים שלמה'ן קאָן מען זיך דערוויסען ביים דיין פּאָמאָרסקאַ 4.

8419

אזהרה גדולה מהרבנות.

עס איז בעוואוסט די החלטה ותקנת גדולה, פון די גדולי הדור, אַז פרייטאָג מאָרגען די סוחרים און פאַבריקאַנטען נישט שיקען די סחורה צו עקספּעדיטאָרען נאָר שפּעטסטענס ווי ביז 5 שעה. פאַר ליכט-צינדען און נאָך דעם איז אַ איסור חמור צו שיקען, און יעדערער איז מחויב שטרענג אָפּצוהיטען, פּינקטליך צו צופּאַסען זיך צו די אויבינע החלטה אין נעגענפאַל היטט ער אַ מח א את הרבים און מהרס הדת און דער עונש פון חילול שבת בפרהסיא ליגט אויף איהם און אַזוי ווי לעצטענס האָבען געפּרובט איינינע סוחרים צו פערנאַכלעסיגען די אויבינע החלטה אלזא האָבען מיר נאָכאַמאָל מחליט געווען באסיפת גו שטרענג מזהיר צו זיין אָפּצוהיטען פּינקטליך דעם דבר שנאמר במבין אַזוי ווי די גמרא זאָגט און מ"מ ר"ה כל מצות חכמים כך הוא. מאָר מען נישט רוהרען אויף אַ האָר איבערגענפאַל היטט מען אַ עבריין ד"ת אַ עובר על דברי חכמים והפורץ גדר כ"ו ולהשומע ינעם ותבא עליו ברכה.

אויך אַלע רבנים שליט"א די בכל אתר ואתר וועלען דערמיט אויפגעפאָדערט דאָס זיי זאָלען זיך בעמיהען משפּיע צו זיין, אַז די דאָרטיגע סוחרים זאָלען זיך שטרענג צופּאַסען צו די ראוינע החלטה, כדי נישט גורם צו זיין היגע עקספּעדיטאָרען קיין חילול שבת

לאָדזשער ראַבינאַט.

א האלבער מיליאן טעקסטיל-אַרבייטער פערשטרייקט אין ענגלאַנד

רעגירונג זאל אינטערווענירען אינ'ם סכסוך

לאָנדאָן, 29 (ספּ. טעל.) היינט אין דער פריה איז אין לאַנקאַשירער קרייז אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די טעקסטיל אַרבייטער. פון 1800 פאַבריקען האָבען זיך 1500 אָפּגעשטעלט.

ס'שטרייקען 500.000 אַרבייטער.

לאָנדאָן 28 (ספּ.טעל.) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן שטרייק אין דער בוימוואָהל טעקסטיל אינדוסטרי וואָס איז אויסגעבראָכען אין לאַנקאַשיר וועט די רעגירונג אַרויסטרעטען מיט אַן אַרביטראַזש פאָרשלאַג. אין פאַל ווען דער פאָרשלאַג וועט נישט אָנגענומען ווערען וועט די רעגירונג אָנווענדען רעפּרעסיעס.

רעגירונגס-קריזיס אין פראַנקרייך

פּאַריז, 29 (ספּ.) אַלע בעמיהונגען פון בריאַנ'ען זענען געוואָרען אין דער ריכטונג פון אַריינציהען אין דער רעגירונגס-מעהרהייט די ראַדיקאַל-סאָציאַליסטען, צו דעם צוועק לעגט ער פאָר 2 מיניסטאָרען-טעקעס די פיהרער דאלאדיער און העריאָ און שאַפט 4 נייע אונטערשטאַטס-סעקרעטאַריאַטען.

דערוויל האָבען נאָך העריאָ און האַלאַדיער נישט געגעבען זייער הסכמה.

אויב די דערמאָהנטע פיהרער פון די ראַדיקאַל-סאָציאַליסטען וועלען אָפּזאָגען — וועט דער רעגירונגס-צוזאַמענשטעל בלייבען אָהן ענדערונגען, נאָר מיט בריאַנ'ען אַלס פרעמיער-מיניסטער. יעדענפאַלס — וועלען די ראַדיקאַל-סאָציאַליסטען בלייבען נייטראַל, זיי וועלען אונטערשטיצען בריאַנ'ס אויסערן-פּאָליטיק און זיין אין אָפּאָזיציע בלויז צו די אינערן-פראַגע.

מאָסקווא 29 (ספּ.) די סאָוויעטישע פּרעסע מעלדעט, אַז אין די סאָוויעטישע רעגירונגס-קרייזען איז מען שטאַרק צופרידען מיט דער רעמיסיע פון פּואַנקאַרע, ווייל זיין ווייטערדיג פערבלייבען אַלס פרעמיער-מיניסטער וואָלט געווען אַ שטענדיגע געפאַהר פאַר'ן שלום אין אייראָפּא.

פּאַריז, 29 (ספּ.) בריאַן האָט ערקלערט, אַז דער רעגירונגס-קריזיס אין פראַנקרייך וועט נישט האָבען קיין השפּעה אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער ענטשעדיגונגס-קאָנפערענץ, וואָס דאַרף פאָרקומען אין האַאַג דעם 6-טען אויגוסט.

אין א ניו-יאָרקער טורמע דערהרג'עט 5 אַרעסטאַנטען און 15 פערוואונדעט

ניו-יאָרק, 29 (ספּ.) אין דער תפיסה פון דער שטאָט אָבערן אין שטאַט ניו-יאָרק, איז געכטען פאָרגעקומען אַן אויפשטאַנד פון די אַרעסטאַנטען.

אויף אַ געגעבענעם סיגנאַל האָבען אַלע אַרעסטאַנטען, אין דער צאָהל פון 1700, דערונטער פיל פרויען, זיך געוואָרפען אויף די וועכטערס און געשטורעמט דאָס הויפּט-טויער וועלענדיג זיך אַרויסרייסען אויף דער פריי. די וועכטערס און פּאָליציי האָבען געשטעלט אַ העפטיגען ווידערשטאַנד.

די אַרעסטאַנטען איז אָבער דאָך געלונגען צו פערנעהמען דעם אַרסענאַל און זיי האָבען אונטער געצונדען די תפיסה-געביידע. נאָך אַ קאַמף, וואָס האָט געדויערט אַ גאַנצע נאַכט איז ערשט געלונגען צו בעהערשען די לאַגע. 5 אַרעסטאַנטען זענען דערהרג'עט געוואָרען, 15 — פערוואונדעט און 12 איז געלונגען צו ענטלויפען. 3 וועכטערס זענען שווער פערוואונדעט.

די תפיסה איז אינגאַנצען צושטערט.

גענעראַל זאַגורסקי זאָל זיך געפינען אין אַפריקא

וואַרשא, 29 (ספּ.) אין די מיליטערישע קרייזען האָט אַרויסגערופען אַ סענסאַציע אַ פּריוואַטע נעשיכטע, וועלכע איז אַרויסגעשוואומען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פערשוואונדען ווערען פון גענעראַל זאַגורסקי.

אַ פריינד פון פערשוואונדענעם גענעראַל זאָל די טעג האָבען דערהאַלטען אַ בריף פון אַפריקא, אונטערגעשריבען מיט'ן נאָמען פון גענעראַל זאַגורסקי.

אין דאָזיגען בריף שרייבט דער מחבר, אַז ער געפינט זיך יעצט אין אַפריקא פיהלט זיך זעהר גוט, פיהרט אַ יאַגד אויף טיגריסען און, אַז אין דער נאָהענטסטער צוקונפט, וועט ער פון זיך לאָזען מעהר הערען. די האַנדשריפט פון דעם בריף איז זעהר עהנליך צו דער האַנדשריפט פון גענעראַל זאַגורסקי.

צי איז דער בריף אַן אמת'ער, אָדער עס האָט איהם געשיקט אַ שווינדלער — איז דערוויל אונבעוואוסט.

דערמאָרדעט אויף אַ שוידערליכען אופן א יודישען סוחר

ווילנע, אַ שוידערליכער מאָרד איבער אַ יודישען סוחר איז אויסגעפיהרט געוואָרען נעבען דאָרף גורי, גאַוואַראָווער געמינע. עטליכע פיהרען, וואָס זענען געפאָהרען דורכ'ן וואַלד קיין גודאָנאַי האָבען בעמערקט אין וואַלד אַן אַ זייט פון וועג אַ שטייענדיגע פיהר. דער פערד איז געווען צוגעבונדען מיט די לייצעס צו אַ בוים, און דער פורמאַן האָט זיך נישט געזעהן. דאָס האָט אויפגעוועקט אַ חשד ביי די דורכפאָהרער. וועלכע האָבען צוגעלייגט אַ ביסעל וועג און צוגעפאָהרען מיט זייערע פיהרען צו דער פערדעכטיגער פיהר. דאָ האָבען זיי אָבער דערזעהען פאַר זיך אַ שוידערליך בילד. אויפ'ן רעק פון פיהר איז געלעגען אין אַ קאַלוזשע בלוט דער פוהרמאַן. דער שאַרבען איז ביי איהם געווען צושפּאָלטען אויף העלפט. פון די דאָקומענטען וואָס מען האָט ביי איהם געפונען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס איז דער יודישער סוחר פון גאַוואַראָווא חיים פּראָשקאָ.

מיט אַ פּאָר טעג צוריק איז חיים פּראָשקאָ אַרויסגעפאָהרען אין דאָרף קורעליע אין אומגעגענד פון גודאָנאַי און האָט זיך שוין מעהר נישט צוריקגעקעהרט.

ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דורכפאָהרענדיג דורכ'ן וואַלד זענען פּראָשקאַן בעפאַלען באַנדיטען, וועלכע האָבען ביי איהם צוגערויבט 215 גילדען און דערנאָך געשפּאָלטען איהם דעם שאַרבען מיט אַ האַק.

וועגען בעסטיאַלישען מאָרד איז געמאָלדען געוואָרען דער פּאָליציי, וועלכע האָט אָרגאַניזירט אַן אָבלאַווע אין וואַלד.

די פּאָליציי זאָל שוין האָבען געפאַלען אויפ'ן שפּור פון די מערדער.

האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי לייקענט אָפּ די קלאַנגען

אַז ער זאָל ווערען דירעקטאָר פונ'ם האַרימאַן-קאָנצערן

שאַרפער בריף צו דער רעדאַקציע פון „פּאָלאָניאַ"

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי האָט צוגעשיקט צום פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב פון די בעזריכטסגעבער אַ קאָפּיע פונ'ם בריף, וועלכען ער האָט צוגעשיקט אין דער רעדאַקציע פון „פּאָלאָניאַ". אינ'ם בריף ווערט געזאָגט, אַז קומענדיג פון אורלויב האָט זיך דער מיניסטער דערוואוסט, אַז די רעדאַקציע „פּאָלאָניאַ" האָט פערשפּרייט אַ קלאַנג, דאָס דער האַנדעלס-מיניסטער זאָל כלומרשט איבערנעהמען אין דעם האַרימאַן-קאָנצערן דעם אַמט פון דירעקטאָר מיט אַ געהאַלט פון 5000 דאָלאַר אַ חודש. דער מיניסטער האַלט, אַז ביי די איצטיגע פּוילישע פערהעלטנישען וואָלט דאָס איבערנעהמען אַזאַ אַמט מיט אַ געהאַלט געווען אַ גנבה און גזלה. פערנעהמענדיג דעם אַמט פון מיניסטער, וואָלט ער קיינמאָל נישט ערלויבט זיך מאַכען פאָרשלאָגען וועגען אַ פּאָסטען און יענעם, וואָס עס וואָלט איהם געמאַכט אַזאַ פאָרשלאָג, וואָלט ער אַ-אָפּגעוואָרפען פון די טרעפּ.

ווייטער ערקלערט מיניסטער קוויאַטקאָווסקי, אַז זיין שטעלונג בנוגע אַזעלכע פראַגען איז גענוג בעקאַנט אַלעמען, ווער ס'האָט מיט איהם אַמאָל מיטגעאַרבייט, בפרט אין שלעזיען. דעריבער האַלט דער מיניסטער, אַז דאָס פערשפּרייטען וועגען איהם אַזעלכע קלאַנגען איז אונאַנשטענדיג און מאָראַליש נישט אין אָרדנונג.

ווייטערע אונזיכערע לאַגע אויפ'ן ווייטען מזרח

לאָנדאָן, 29 (ספּ.) דער שאַנכייער קאָרעספּאָנדענט פון „טיימס" מעלדעט, אַז די אָפיציעלע כינעזישע טעלעגראַפען-אַגענטור טיילט מיט פון אורנא און קאַלגאַן, אַז די סאָוויעטישע רעגירונג פיהרט אַ העפטיגע אַגיטאַציע אין מאָנגאָליען, אַז די מאָנגאָלען זאָלען אָנפאַלען אויף כינא.

סאָוויעטישע אַגענטען זענען פונאַנדערגעשפּרייט איבער גאַנץ מאָנגאָליען און זיי אַגיטירען געגען כינא. אויסער דעם מעלדעט ווייטער די כינעזישע טעלעגר.-אַגענטור, אַז דער כינעזישער הערשער טשאַנג-קאַי-שעק, האָט שוין ענטגילטיג אויסגעאַרבייט דעם פערטיידיגונגס-פּלאַן פון דער גאַנצער כינעזישער גרעניץ.

ס'זענען נאָמינירט געוואָרען אַלס מיליטערישע לייטער: גענעראַל טשאַנג-סו-ליאַנג (מאַרשאַל), גענעראַל יען-סי-שאַן און גענעראַל קינג-שאו-יען.

דער פערטיידיגונגס-פּלאַן זעהט נישט פאָר אַרויסצושיקען מעהר מיליטער קיין מאַנדזשוריען, ווייל די אַרמיי, וואָס געפינט זיך ביי די מאַנדזשורישע גרעניצען איז שוין פולשטענדיג גענוג אויף צו פיהרען אַ פערטיידיגונג.

דער „טיימס"-קאָרעספּאָנדענט בעמערקט דערביי, אַז דער מלחמה-טאָן פון דער דערמאָהנטער כינעזישער מעלדונג האָט אַרויסגערופען גרויס פערוואונדערונג און איז אין שטאַרקסטען געגענזאַץ מיט די שלום-אונטערהאַנדלונגען, וואָס קומען איצט פאָר אין כאַרבין.

יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס פּראָטעסטירט

געגען די ענדערונגען אין רומענישען קהלות-געזעץ

ניו-יאָרק, (ט"א) דער יודיש-אַמעריק. קאָנגרעס האָט מיטגעטיילט, דעם רומענישען געזאַנדטען און די פעראייניגטע שטאַטען, אַז דער קאָנגרעס שטיצט די פיהרער פון רומענישען יודענטום אין זייער פּראָטעסט-אַקציע געגען דעם רעגירונגס-געזעץ, וואָס פיהרט איין שנויים אין יודישען קהלה-וועזען אין רומעניע.

—=§=—

א מאָרד אין תפיסה

אין קראַסנאָסטאַווער תפיסה איז פאָרגעקומען עפּעס אַזעלכעס, וואָס אין דער כראָניק פון די תפיסות אין פּוילען איז נאָך אַזעלכעס נישט פערצייכענט געוואָרען.

אין דער אויבענדערמאָנטער תפיסה האָט מען געבראַכט צוויי פערברעכער: יאַן פּאַקוטעק און לעאָן קעלין, ביידע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין אויספיהרען בשותפות אַ רויב-מאָרד, אין דער קראַסנאָסטאַווער תפיסה האָט מען זיי איינגעזעצט צייטווייליג ביז'ן איבערפיהרען זיי קיין לובלין.

אין דער אַלגעמיינער קאַמער האָבען ביידע אַרעסטאַנטען געהאַט זעהר אַ שלעכט לעבען, אַפּט זייך אַפילו געממית'ט, צוליב דעם האָט זיי די טורמע-מאַכט סעפּערירט און איינגעזעצט אין בעזונדערע קאַמערען. ווען מ'פלעגט די אַרעסטאַנטען אַרויספיהרען אויפ'ן „שפּאַציר" אין תפיסה-הויף פלעגען זיך די אויבענדערמאָנטע צוויי שטאַרק קריגען און קוים וואָס מ'האָט זיי בעהערשט.

אין קריטישען טאָג האָט קעלין געבעטען דעם תפיסה-וועכטער. ער זאָל איהם אַריינפיהרען אין אַלגעמיינעם קלאָזעט. פּאַקוטעק האָט דאָס דערהערט אין דער צווייטער קאַמער און אויך ער האָט געבעטען דעם וועכטער אַריינצופיהרען איהם אין קלאָזעט.

דער וועכטער איז געשטאַנען אין קאָרידאָר און ביידע אַרעסטאַנטען זענען אַריין אין קלאָזעט. פּלוצלונג האָט זיך פון קלאָזעט-צימער דערהערט אַ געשריי, ווען דער וועכטער איז אַריין איז שוין געווען צו שפּעט. אויף דער פּאָדלאָגע איז געלעגען קעלין אין אַ קאַלוזשע בלוט און איבער איהם איז געשטאַנען פּאַקוטעק און נאָך אַלץ געשטאָכען איהם מיט אַ שוסטער-מעסער.

דער וועכטער האָט פּאַקוטעק'ן אַוועקגעריסען פון זיין קרבן. קעלין איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל וואו ער איז אין 15 מינוט אַרום געשטאָרבען.

מען ווייסט נאָך נישט פון וואַנען פּאַקוטעק האָט אין תפיסה בעקומען אַ מעסער.

ווי עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, האָט פּאַקוטעק געהאַט אַ בייזהאַרץ אויף קעלינען, ווייל יענער האָט איהם „פערשיט" בעת דער אויספאָרשונג

קינא-טעאַטער
ZACHĘTA
זנערושער 26, ביים פּלאַץ קאַסשעלני
פערשטאַרקטער אָרקעסטער.
דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט.
נעכסטער פּראָגראַם „קייטן" (Kajdany)

היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם!
היינט און פאָלגענדע טעג!
1) „די ליבע פון א בעדואינער"
אין דער הויפּטראָלע דער שענסטער מאַן פון אַמעריקע BARRY NORTHON
ווי זעהט אויס די מיליאָנערישע מאָראַל?
2) „זשאַנעט גיינאָר זוכט אַ פּאַסטעך"

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יו"ט 2 נאָכמ., לעצטער סעאַנס 10 אָוו.
אויפ'ן 1. סעאַנס — פרייזען פערקלענערט
קינא אין גאָרטען

היינט און פאָלגענדע טעג !!!
דער מענש וואָס לאַכט
אין די הויפּטראָלען:
CONRAD VEIDT
MARY PHILBIN
מעכטיג פילם-מייסטערווערק, געשאַפען אויפ'ן גרונד פון דער ערצעהלונג פון וויקטאָר הוגאָ „L'Homme Qui Rit"
נעכסטער פּראָגראַם:
„די גאַסען-זינגערין ראָסיטאַ"
אין דער הויפּטראָלע Mary Pickford
דער דאָזיגער פילם ווערט אילוסטרירט מיט געזאַנג

„נייער פאָלקסבלאַט"

די אָפּעראַציע האָט זיך איינגעגעבן, אָבער דער רופא איז קראַנק געוואָרן

נאָך העגנט נאָך אין דער לופטען דער וואָלקען איבערן מזרח-ראַנד פון דער אַלטער וועלט. נאָך אַמפּערן זיך, ווי אין קרילאָווס קלאַסישען משל, די מוזיקאַנטען פון אייראָפּאַ — אויפ'ן קאָנצערט, וואו זיך צו זעצען, (כּדי אָפּצוהאַלטען די אַזוי גערופענע ליקווידאַציע קאָנפערענץ), ווי ס'איז שוין אויסגעבראָכען אַ נייער קריזיס.

די דעמיסיע פון פראַנצויזישען פּרעמיער פּואַנקאַרע.

קיין גאַנץ אָפּגעזונדערטער קריזיס איז דער פראַנצויזישער נישט. מען קען אפילו זאָגען, אַז די עטוואָס קאָמישע שקלא וטריאות וועגען דעם אָרט, וואו ס'זאָל בעשטימט ווערען די קאָנפערענץ וועגען די חובות, איז געווען אַן אָפּשפּיגלונג פון דער נייער לאַגע, אין וועלכער די פראַנצויזישע רעגירונג האָט זיך געפונען נאָכ'ן אָננעמען דעם יאָנג-פּלאַן פון די דייטשע ענטשעדיגונגען און נאָכ'ן איבערנעמען די מאַכט דורך דער אַרבייטער-פּאַרטיי.

ס'איז טאַקע געווען נישט צו פערשטיין, וואָס אַ חלוקי דעות איבער אַזאַ אין תוך נישטיגען פּרט, ווי דעם אָרט פון דער קאָנפערענץ, האָט זיך געקענט פערוואַנדלען אין אַ כראָנישער נודזשעריי. אָבער דער שפּעטער אויסגעבראָכענער קריזיס אין פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט האָט אַבּיסעל אויפגעקלערט דאָס רעטעניש.

ס'איז געגאַנגען אין אָפּשלעפּען דעם ענין ביז — אַהין אָדער אַהער. פראַנקרייך האָט דעם גרעסטען ויתרוצו ביי די נייע פערהאַנדלונגען. וואָכענלאַנג איז אָנגעגאַנגען אין פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט אַ דעבאַטע איבער ראַטיפיצירען דעם אָפּמאַך וועגען די אַמעריקאַנער חובות.

לויט דעם פראַנצויזישען מנהג איז זי געווען צייטענווייז דראַמאַטיש און אפילו פּאַטעטיש. דער עיקר'דיגער שטרייטפּונקט איז געווען די אַזוי גערופענע „רעזערוון" ד"ה די בעוואָרענישען, אַז פראַנקרייך וועט צאָהלען די חובות איהר קרעדיטאָר אַמעריקאַ, נאָר ביי דעם תנאי, אַז זי אַליין וועט רעגולער קריגען די ענטשעדיגונגען פון דייטשלאַנד.

די פראַנצויזישע רעגירונג האָט אָבער געוואוסט, אַז די ראַטיפיקאַציע אין אַזאַ פאָרם וועט דורך וואַשינגטאָן נישט אָנערקענט ווערען און זי האָט די פראַגע געשטעלט אויפ'ן שאַרף פון דעם מעסער. די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען ווידער האָבען טעמפּעראַמענטפול פערטיידיגט די רעזערוון, ווייל „אַזוי וויל דאָס פאָלק".

דער סוף איז געווען, אַז די רעגירונגס-פּראָיעקטען זענען מיט גרויסע צרות אָנגענומען געוואָרן מיט זייער אַ קליינער מעהרהייט פון 8 שטימען, אָבער מיט וואָס פאַר אַ פּרייז? פּואַנקאַרע האָט שוין אויף די לעצטע פּאַרלאַמענט-זיצונגען צוליב זיין קראַנקהייט נישט געקענט קומען און צו דער העכסט-וויכטיגער זיצונג פון מיניסטאָרען-קאַבינעט נאָך דער זיגרייכער פּאַרלאַמענט-דעבאַטע האָט ער צוגעשיקט צום רעפּובליק-פּ-עזידענט מיט אַ פּערענטשערונג, אַז ער קען נישט קומען צוליב זיין געזונד-צושטאַנד.

די אָפּעראַציע האָט זיך איינגעגעבן, אָבער דער דאָקטאָר איז קראַנק געוואָרן. אַלס אָפּיציעלער מאָטיוו פון דעם פראַנצויזישען קאַבינעט-קריזיס ווערט אָנגעגעבן פּואַנקאַרעס שוואַכער געזונד-צושטאַנד, אָבער ס'איז קיין שום ספק נישט, אַז נישט מיט אַלעמען האָט זיך דער פראַנצויזישער פּרעמיער אָנגעהויבען צו פיהלען פון די נייע ווינטען, וואָס האָבען אָנגעהויבען צו בלאָזען פון יענעם זייט קאַנאַל.

יעס.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86
בעהמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאָכמ

דער זעכצעהנטער קאָנגרעס

אין ציריך האָט זיך געעפענט דער זעכצעהנטער ציוניסטען-קאָנגרעס. פאַרוואָס מען האָט דאָס מאָל געוועהלט ציריך אַלס אָרט פאַר'ן קאָנגרעס און נישט באַזעל, וועלכע האָט דאָך שוין אַ טראַדיציע אויף קאָנגרעסען, איז מיר נישט בעקאַנט. וואַהרשיינליך האָבען דאָ ענטשידען אָרטיגע סבּות. אָבער עס איז באמת אַ שאָד, דער איצטיגער קאָנגרעס האָט געדאַרפט זיין אין באַזעל. די שטאָדט ביים רהיין, וואָס האָט אויפגענומען דעם ערשטען קאָנגרעס נאָכדעם ווי אַנדערע שטעדט האָבען זיך ענטזאָגט פון דעם כּבוד, די שטאָדט האָט געזעהן אַזוי פיל שטורמישע קאָנגרעסען, ווען די גוטע באַזעלער בירגער זענען געשטערט געוואָרען פון שלאָף און האָבען בעגלאָצט פערוואונדערט, נישט וויסענדיג, וואָס די יודען ווילען און פאַר וואָס זיי קריגען זיך, האָט געדאַרפט האָבען ביי זיך אויך דעם זעכצעהנטען קאָנגרעס, וועלכער וועט זיין דער קאָנגרעס פון שלום.

דער קאָנגרעס פון שלום — אַזוי וועט ער וואַהרשיינליך הייסען. נישטאָ כמעט ווער עס זאָל אויף איהם שטערען די פייערליכקייט, נישטאָ ווער עס זאָל מאַכען ביין בלוט, נישטאָ ווער עס זאָל זיך קריגען. די „אַריקאַלען" זענען אַרויס פון די וואַהלען בשלום. זענען כמעט אין דער גאַנצער וועלט דורכגעפאַלען. די קליינע גרופּקע, וואָס וועט קומען אויפ'ן קאָנגרעס איז נישט בכח עפּיס אויפצוטון און זיי האָבען אויך נישט וואָס אויפצוטון. זייער אָפּאָזיציע געגען דער אַגענץ איז געענדיגט, זיי האָבען נישט מעהר וואָס מחדש צו זיין. אויך זייערע אונצופרידענקייט מיט'ן פיהרער מאַכט זיי איצט, נאָך די וואַהלען פון דער אַגענץ פשוט לעכערליך.

אויך די רעוויזיאָניסטען, וועלכע האָבען אויפ'ן קאָנגרעס אַ בעדייטענדע גרופּע מיט אַ שטאַרקען פיהרער, קענען קיין סך נישט אויפטון. אין די בעסערע ציוניסטישע קרייזען בעטראַכט מען זיי אַלס אין עצם אַנ'אַנטי-ציוניסטישען כח און אַלס אַזעלכע ווערען זיי פון דער לייטונג בעהאַנדעלט. ס'בלייבט פאַר זיי נאָר איין וועג: אַרויסצוטרעטען פון דער אָרגאַניזאַציע און מאַכען שבת פאַר זיך. שאַפען אַנ'אייגענע רעוויזיאָניסטישע אָרגאַניזאַציע, וועלכע זאָל קעמפען מיט'ן ציוניזם, אָבער דאָס וועט שוין זיין אַ קאַמף פון דרויסען, פון אַ שונא און נישט קיין אינערער קאַמף צווישען חברים. און מען זאָגט טאַקע, דאָס זשאַבאָטינסקי האָט ברעה צו טון דעם טריט. ער רעכענט דערביי, אַז מיט איהם וועט מיטגעהן זיין גוואַרדיע: שעכטמאַן, גראָסמאַן טריבוס אין דער „ברית טרומפּעלדאָר". ער וועט זיך אָבער גוט מישב זיין איידער ער וועט מאַכען אַזאַ שריט, וואַהרשיינליך וועט ער זיך אונטערגעבען און אָבשטעלען דעם קאַמף.

דער קאָנגרעס פון שלום — אַזוי וועט ער וואַהרשיינליך הייסען אין דער געשיכטע. ער פערדינט דעם נאָמען, אויב אפילו עס זאָלען אויף איהם פאָרקומען רייבונגען, אויב אפילו מען זאָל הערען אין ציריך טענות ומענות. דאָס וועט אָבער נישט שטערען דעם אַלגעמיינעם איינדרוק וואָס די וועלט מוז פון איהם האָבען. ער איז דערפאַר דער קאָנגרעס פון שלום, ווייל אויף איהם האָט די בעוועגונג דערגרייכט דעם ציל, וועלכען זי האָט זיך געשטעלט אויפ'ן ערשטען קאָנגרעס. דאַמאָלט, מיט דרייסיג יאָהר צוריק איז געזאָגט געוואָרען אין פּראָגראַם, אַז די בעוועגונג נעהמט אַרום אַלע יודען „וואָס ווילען נישט אָדער קענען נישט זיך אַסימילירען". נעגען דער פאָרמעל איז געוואָרען פיל איינגעווענדעט, סיי פון רעכטס, סיי פון לינקס.

מיט דער צייט איז טאַקע די פאָרמעל געוואָרען געענדערט, ווייל אין דער אַלטער פאַסונג האָט אויסגעזעהען, ווי ווען דער ציוניזם יאָגט צו און בעוועכטיגט אַז אַ געוויסען זינען די אַסימילאַציע פאַר די „וואָס קענען און ווילען"...

איצט ווייזט זיך אַרויס, אַז די אַלטע ערשטע פאָרמעל, איז געווען אַ ריכטיגע: עס זענען נישטאָ קיין יודען וואָס קענען און ווילען זיך אַסימילירען. דאָס פּראָבלעם פון אַסימילאַציע איז אינגאַנצען אַראָפּ פון דער טאָג-אָרדנונג. פּושעי ישראל מלאים מצות כּרימון — הייסט עס איצט אין נאַציאָנאַלען זינען. און גראָד די וואָס זענען פריהער געווען די לעצטע ווערען איצט די ערשטע, איצט זוכט מען גראָד די, פון וועלכע מען האָט פריהער געהאַלטען, אַז זיי זענען עס די וואָס קענען און ווילען זיך אַסימילירען, מען זוכט גראָד די פּרינציפּיעלע נישט-ציוניסטען. פאַר אַ נויט האָט מען אין ארץ ישראל געמוזט יוצא זיין מיט ח. נ. ביאַליק און אַנדערע געוועזענע קולטור-ציוניסטען פון אחד העמ'ס חדר, אַז עס איז נישטאָ קיין פיש איז אַ לאַקס אויך אַ פיש — קען מען אין דעם פאַל זאָגען...

דער קאָנגרעס פון שלום — אַזוי וועט ער הייסען. מיט איהם שליסט זיך די רייהע פון די פּאַרטיי-קאָנגרעסען און עס הויבט זיך אָן די תקופה פון כּלל ישראל קאָנגרעסען. איצט געהט איבער די מאַכט און די אחריות אויף די מיטגליעדער פון דער אַגענץ. ארץ ישראל הערט אויף צו זיין אַנ'ענין פון אַ פּאַרטיי, עס ווערט אַנ'ענין פון כּלל ישראל. אין דעם זין שטעהט די בעדייטונג פון דעם קאָנגרעס וואָס אין זיין טאָג-אָרדנונג געפינט זיך נישט קיין ברען שטאָף נאָר ליכט-קראַפט און אַלס דעם קאָנגרעס פון שלום שיקען מיר איהם אונזער גרוס.

ש. י. סטופּניצקי

אַ טראַגישע רעגירונג?

(קאָרעספּאָנדענץ פון לאָנדאָן)

די ערשטע פּאַרלאַמענטאַרישע סעסיע אונטער דער נייער אַרבייטער רעגירונג איז שוין צו ענדע און כאָטש ס'איז נאָך גאָר צו פריה צו רעדען וועגען די אויפטועכצען פון דער ענגלישער סאָציאַליסטישער רעגירונג, קען מען שוין אָבער רעדען וועגען דער שטימונג אין וועלכער מאַקדאָנאַלד'ס רעגירונג האָט געשטעלט די ערשטע טריט און אין וועלכער דאָס לאַנד אין אַלגעמיין האָט די נייע רעגירונג אויפגענומען.

ס'איז שוין ווייט דאַכט זיך דער טאָג פון די אַלגעמיינע וואַהלען ווען דאָס קאָנסערוואַטיווערע ענגלאַנד האָט זיך געשראָקען, צעהלענדיג די שטימען: ס'האָט אויסגעזעהען אָט אָט און די סאָציאַליסטען וועלען קריגען אַ אַבסאָלוטע זעלבסטשטענדיגע מעהרהייט. אָבער די פּאַניק צווישען די דיי-האַרדס איז געווען אַ „אומזיסטע": דער טאָטאַלער רעזולטאַט פון די וואַהלען איז געווען אַ עכט ענגלישער: ס'האָט געזיגט אַ יונגע, אַ נייע, אַ רעוואָלוציאָנערע פּאַרטיי און אין תוך גענומען מוז אַלעס בלייבען ביים אַלטען נישט ריהרענדיג זיך ווייטער פון ליבעראַלע רעפאָרמען.

ס'איז שוין אַרויסגעזאָגט געוואָרען דער חשד אַז די איצטיגע פיהרער פון דער ענגלישער אַרבייטער-בעוועגונג, (דאָס הייסט די איצטיגע רעגירונג) זענען אַליין שטילערהייט צופרידען געווען דערמיט וואָס זיי האָבען נישט געקראָגען די זעלבסטשטענדיגע מעהרהייט: קיין צו גרויסע און היציגע סאָציאַליסטען זענען זיי נישט, קענען זיי זיך איצט לייכט פערענטפערען פאַר זייערע קריטיקער פון לינקס וועלכע מאָנען איצט אפילו פון זיי סאָציאַליזם. נאָר ווי ס'זאָל נישט זיין קען דאַכט זיך שוין די איצטיגע רעגירונג בעצייכענט ווערען אַלס אַ טראַגישע: זי רעפּרעזענטירט די גרעסטע פּאַרטיי אינ'ם פּאַרלאַמענט אָבער אָהן אַ איינענער מעהרהייט. זי טאָר נישט דורכפיהרען דאָס, וואָס עס חילט זיך איהר אין דער אמת'ן נישט דורכפיהרען. זי האָט נישט איינע נאָר דריי אָפּאָזיציעס און די איינענע אָפּאָזיציע, די ווייטלי-מאַקסטאָן אָפּאָזיציע איז די ערנסטע און שאַרפסטע... איז עס נישט אַ טראַגישע רעגירונג, וועלכע ווערט פון די איינענע און אויפריכטיגסטע אָנהענגער שאַרפער קריטיקירט ווי פון די פּאָליטישע געגנער?

די איצטיגע רעגירונג ווערט פון אַלע זייטען און פון אַלעמען — אפילו פון נאַראָנים — קריטיקירט. יעדער איינער — אין גאַנצען און אין פּאַרלאַמענט — פרעגט זיי אונגעדולדיג וואו איז אייער סאָציאַליזם? אַ טייל פרעגט אין אַ ערנסט און אַ גרעסערער טייל מיט זיי זיך צו רייצען. מען קריטיקירט צוליב פּראָוואָקאַציע און מען קריטיקירט ערנסט.

אַלע גלעטען זי, די רעגירונג, אַלע קריטיקירען זי און אַלע פּאַרטייען געבען איהר „שאַנסען". די קאָנסערוואַטאָרען געבען זיי אַ „שאַנס" צו פערגלעטען און אויסגלייכען די פעהלערען וואָס זיי האָבען געמאַכט; און בעזונדער אין דער אויסערליכער פּאָליטיק.

די ליבעראַלען וואָס פּאָליטישע פּראָפעסאָרען פאַר יונגע תלמידים געבען זיי אַ שאַנס דורכצופיהרען געוויסע ליבעראַלע רעפאָרמען און זיי, די ליבעראַלע פּאָליטיקער זיצען איצט אין פּאַרלאַמענט מעשה עקוואַמינאַטאָרען.

און אויך דער לינקער פליגעל פון דער אַרבייטער-פּאַרטיי גיט מאַקדאָנאַלד'ן אַ שאַנס עפּעס אויפצוטון פאַר די ענגלישע אַרבייטער און דער עיקר פאַר די אַרבייטסלאָזע.

אַלע פּאַרטייען געבען שאַנסען דער איצטיגער אַרבייטער-רעגירונג אָבער יעדער שאַנס איז אין דער אמת'ן ווי אַ שווערע קייט אויף די פיס פון'ם יונגען פּאָליטישען ריז.

יעדער שאַנס, יעדע לויב-געזאַנג אפילו וואָס די רעגירונג קריגט איז אין דער אמת'ן ווי אַ שווערער נסיון.

אין אַ אַטמאָספערע פון קריטיק — גוטמוטיגער און בייזוויליגער, פּראָוואָצירענדער און פון פריינדליכער קנאה — קומט אויס דער איצטיגער רעגירונג צו אַרבייטען.

וועט זי בייקומען די אַלע נסיונות? וועט זי נישט אַרויס פון די כּלים פאַר דער צייט?

קיינמאָל האָט דאַכט זיך אַ ענגלישע רעגירונג נישט געהאַט אויסצושטעהן אַזוי פיל טאַקטישע שוועריגקייטען און שטרויכלונגען ווי די איצטיגע אַרבייטער-רעגירונג.

מאַקדאָנאַלד'ס פריהעריגער קאַבינעט האָט נישט געהאַט אַזוי פיל שוועריגקייטען ווייל דעמאָלט האָט ער נישט געהאַט אַזוי פיל מאַכט אין אַזוי פיל שונאים.

דעמאָלט זענען זיינע קאָנסערוואַטיווע געגנער געווען ווייכער מיט זיין דורכפאַל און היינט האָבען זיי מורא פאַר זיין ערפאָלג. זוכען זיי איצט דער פאַר מיט אַלע פריינדליכע און גוט-מוטיגע יאַקבי מיטלען צו שטערען די איצטיגע רעגירונג צו זיין ערפאָלגרייך. וואָרום וועט די אַרבייטער-פּאַרטיי, אויב איהר רעגירונג וועט איצט זיין ערפאָלגרייך, נישט קריגען אַ אַבסאָלוטע זעלבסטשטענדיגע מעהרהייט ביי די נעכסטע אַלגעמיינע וואַהלען?

און פאַר דעם לעצטען האָבען שרעקליך מורא די איצטיגע אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען אין פּאַרלאַמענט....

און ווען מען זאָל וועלען מיט איין וואָרט אויסדריקען די סטראַטעגיק פון דער איצטיגער אַרבייטער-רעגירונג וואָלט מען עס געקענט מיט דעם איינציגען וואָרט: ערפאָלג.

דער הויפּט ציל פון מאַקדאָנאַלד און זיינע הויפּט מיניסטאָרען איז איצטער צו זיין ערפאָלגרייך אַלס רעגירונג דאָס, וואָס זייערע געגנער ווינשען זיי אַמצווינציגסטען.

און ווער קען זאָגען אַז אָט די טאַקטיק איז נישט די פּאַסענדסטע פאַר דעם איצטיגען פּאָליטישען צושטאַנד אין ענגלאַנד. סיידען די עקסטרעמיסטען-סאָציאַליסטען וועלכע גלויבען אַז די אויפגאַבע פון סאָציאַליסטען איז צו דיסקרעדיטירען פּאַרלאַמענטאַריזם.

זעהען מיר טאַקע ווי מאַקדאָנאַלד מאַכט איין אָפּגייונג פון סאָציאַליזם נאָכ'ן אַנדערען און אַלץ צוליב ערפאָלג, צוליב דעם ערפאָלגרייכען פּרעסטיזש פון דער ענגלישער אַרבייטער-פּאַרטיי.

ווי לאַנג איז ווי די בורזשואַזע פּאָליטיקער פלעגען טענה'ן אַז די אַרבייטער ווייסען נאָך נישט פון דער חכמה ווי צו רעגירען.

די איצטיגע אָפיציעלע ענגלישע אַרבייטער-פיהרער וועלען בעווייזען, אַז נישט נאָר קענען זיי רעגירען, נאָר זיי קענען אויך בילדען אַנ'ערפאָלגרייכע נאַציאָנאַלע רעגירונג.

וואָס האָט עס צו טון מיט סאָציאַליזם? — פרעגט מען זיי.

ענטפערען זיי: אונזער ערשטע רעגירונג האָט איינס געבראַכט צום רעזולטאַט פון די לעצטע אַלגעמיינע וואַהלען; אויב אונזער איצטיגע רעגירונג וועט זיין ערפאָלגרייך וועלען מיר ביי די קומענדיגע וואַהלען קריגען אַ אַבסאָלוטע איינענע מעהרהייט.

און דאַן ערשט —

אָבער ביז דאַן מוזען מיר היטען דעם פּרעסטיזש און כּבוד פון דער ענגלישער אַרבייטער-פּאַרטיי און ווייזען דער וועלט, אַז מיר קענען בעל-הבתיש'ן מיט דער גרעסטער וועלט אימפּעריע. דאָס איז די פּסיכאָלאָגיע פון „גראַדואַליזם" פון לאַנג-זאַמען בהדרגה סאָציאַליזם.

שפּילען רעדוקט די קאָנסערוואַטאָרען און ליבעראַלען און ווילען אויב נישט דיסקרעדיטירען די איצטיגע רעגירונג איז כאָטש צושפּאַלטען די אַרבייטער-פּאַרטיי.

וועט עס זיי געלינגען?

לעא קעניג.

Dr. med.
M. Rubinlicht
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען.
ווסכאָדניאַ 23, טעל. 68-00
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7—8½ אוו.

נייער פאָלקסבלאַט — דאָס לאָדזער לעבען — נייער פאָלקסבלאַט

30 דינסטאג — כב תמוז תרפ"ט — יולי
זון־אויפגאַנג 3.45
זון־אונטערגאַנג 7.38

געוואָלט האָט אַנדערש עזריאל
נאָר די שוועגערין האָט איהם געשטערט אין שפּיל...
אַ מעשה מיט אַ לעמבערגער, וואָס האָט געוואָלט עקספּאָרטירען קיין אַרגענטינע זיין אייגענע לאָדזער ווייב

אויף בושעזינער גאַס האָבען אַלע געקענט די שיינע סאַלאַ. זי איז געווען אַ יתומה אָהן אַ פאָטער. די מוטער אַ באַלעבאַטישע ייִדענע איז געווען אָהן בעשעפטיגונג און האָט זיך אויסגעהאַלטען פון די פאַר דאָלאַר, וואָס די קינדער האָבען איהר געשיקט פון אַמעריקאַ. אין דערהיים האָט זי געהאַט נאָר סאַלאַ'ן און אַ פריילינגען זוהן, וואָס פערנעהמט זיך מיט מסחר. ווי אַלע מאַמעס, וואָס האָבען אַ מיידעל אין שטוב, האָט אויך אונזער מוטער נאָר געטראַכט וועגען חתונה מאַכען דאָס מיידעל, וועגען אַ „תכלית". די קינדער פון אַמעריקאַ האָבען פּיסלעכווייז צוגעשיקט אַ נדן און שדכנים האָבען בעקומען אַן אויפטראַג אויסצוזוכען אַ חתן פאַר סאַלאַ'ן.

קיין חתנים האָט נישט געפעהלט. די מאַמע איז אָבער געווען זעהר איבערקלייבעריש, דער איז נישט קיין פערדינער, און דער געפעהלט איהר גלאַט נישט. ס'האָט געדויערט לאַנג ביז מ'האָט ענדליך געפונען אַ צוגעפּאַסטען שידוך עזריאל ח. אַ לעמבערגער יונגערמאַן, אַ בחור, וואָס קען זיך אויף די קליינע אותיות, האָט אַ צונג ווי אויף שרייפלעך, אַ רעדעוודיגער, אַ סוחר. הקיצור ס'האָט נישט לאַנג געדויערט און מ'האָט געשריבען תנאים און געשטעלט אַ חופּה.

עזריאל האָט בעקומען די פאַר הונדערט דאָלאַר נדן און האָט געוואָלט אָנהויבען האַנדלען, מאַכען זיך עפּעס אַ געשעפט. אין לאָדז הערשט אָבער אַ קריזיס. האָט דער יונגערמאַן, וואָס איז שוין געווען אין אויסלאַנד און האָט אין וויען קרובים בעשלאָסען אַהינצופאָהרען און דאָרט זיך איינאָרדנען.

די מוטער האָט מיט אַ שווערען האַרץ בעגלייט די ערשט־אויסגעגעבענע טאָכטער, אָבער, וואָס מוזען נישט מענשען צוליב פּרנסה, בפרט, אַז אין לאָדז איז איצט אַ ביטערע צייט און דאָרט מאַכען מענשען גליקען. האָט מען בעגלייט סאַלאַ'ן און זי איז מיט'ן יונגענמאַן אַוועקגעפאָהרען קיין וויען.

עזריאל ח. האָט ווירקליך אין וויען געהאַט אַ ברודער און אַ שוועגערין. געקומען קיין וויען, האָט ער אָבער נישט געטראַכט וועגען מאַכען געשעפטען און זוכען פּרנסה פאַר זיך און זיין פרוי, נאָר וועגען עפּעס אַנדערש. ער האָט אָנגעהויבען זיך לאָזען וואוילגעהן און האָט שנעל פערטאַכלעוועט דאָס ביסעל געלד, וואָס ער האָט געהאַט. ווען ביי איהם איז דאָס געלד אַוועק איז איהם איינגעפאַלען אַ טייוולאַנישער פּלאַן, אַוועקצופיהרען זיין יונגע פרוי קיין בוענאָס־איירעס און דאָרט מאַכען אַ געשעפט. און ער האָט אָנגעהויבען מאַכען פאַר זיך און פאַר דער פרוי פּעסער קיין אַרגענטינע. די שוועגערין האָט זיך אָבער פערשטאַנען אויף זיינע שטיק. זי האָט דערצעהלט סאַלאַ'ן איהר מאַנס פּלענער און האָט איהר אָהן דעם מאַנס וויסען אַרויסגעשיקט קיין לאָדז צו איהר מוטער. סאַלאַ האָט דעם מאַן גאָר נישט געזאָגט און איז אַוועקגעפאָהרען קיין לאָדז. ווען דער תכשיט האָט דערזעהען, אַז זיין „געשעפט" האָט זיך איהם אויסגעגליטשט איז ער הענדום־פּענדום געקומען צו לויפען קיין לאָדז נאָך זיין אוצר.

אָבער ווען ער איז געקומען אַהער האָט ער זיך דערוואוסט, אַז זיינע כוונות זענען אויפגעדעקט געוואָרען, און אַז זיין „געשעפט" וועט איהם נישט געלונגען, און נאָך אַ זאַך האָט ער זיך דערוואוסט, אַז סאַלאַ וויל ער זאָל איהר געבען גט. האָט זיך אונזער תכשיט געפּרובט אַרויסדרעהען פונ'ם ענין, אָבער מ'האָט איהם דערצעהלט די מעשה מיט'ן פולען מויל און געוואָרנט, אַז אויב ער וועט נישט געהן באַלד צום רב און געבען סאַלאַ'ן גט, וועט ער געהן ערגעץ אַנדערש זיצען. האָט עזריאל געמוזט ווילענדיג נישט ווילענדיג געבען סאַלאַ'ן גט. נעכטען איז דער גט פאָרגעקומען אין ראַבינאַט.

אז מ'זאָגט אַ כעלעמער...

הערשעל ראָזענבלום פון כעלם, האָט זיך איינגערעהיים, איידער ער איז אַרויסגעפאָהרען קיין לאָדז איינקויפען סחורה פאַר זיין שניטקרעמעל אין ק"ק כעלם, איינגענייהט די פאַר גילדען אין דער בוזים־טאַש און איז למזל אָנגעקומען קיין לאָדז.

אין דער האַלע אויף אַגראַראָוואַ 3 האָט ער פאַר די ממתקים גאָר במקח איינגעקויפט אַביסעל וויסוואַרג, ווירענשטאָף און האָט זיך צוזאַמענגעמאַכט אַ פּעקעל, גענומען עס אונטערן אָרעם און אויפ'ן טראַמוואַי געפאָהרען צו דער באַהן.

אונטערוועגס האָט זיך אונזער כעלעמער סוחר בעגעגענט מיט צוויי לאַנג־געקלייערטע יונגעלייט, און, הפּנים די יונגעלייט האָבען בעמערקט, אַז זיי האָבען צו טאָן מיט... אַ כעלעמער, האָבען זיי איהם אָנגעבאָטען זייער מיטהילף ביים עקספּעדירען דאָס פּעקעל, אויף וואָס אונזער כעלעמער האָט מיט דאַנק מסכים געווען.

אָנקומענדיג צום וואָקזאַל, האָט זיך אונזער סוחר הערשעל ר. אַרומגעזעהען, אַז ער האָט נאָך קיין מעריב נישט געדאַוונט און אַזוי, ווי צייט איז נאָך געווען גענוג, האָט ער געבעטען די נייע בעקאַנטע, אַז זיי זאָלען אַ מינוטקעלע אַ קוק טאָן אויפ'ן פּעקעל און אַליין האָט ער זיך אַוועקגעשטעלט דאַווענען.

ווען ער האָט זיך אויסגערוקט שמונה־עשרה, האָט ער זיך אַרומגעזעהען — והילד איננו — נישט קיין יונגעלייט, נישט קיין פּעקעל...

איצט שטעהט דער כעלעמער סוחר און וואונדערט זיך:

— „וואוהין האָבען דאָס די יונגעלייט געקאָנט עקספּעדירען דאָס פּעקעל? זאָלען זיי עס האָבען פּראָסט און פּשוט צוגע'גנב'עט — ס'שטעהט דאָך אָבער בפירוש: „לא תגנוב"!...

א מאָרד אויף אַ פערוויילונג אין „הולאַנקע"

אין די דערפער גאָלקובעק, יוסטינגב, הולאַנקי און זיעלאָנאַ גורא האָט זיך מיט אַ צייט צוריק אָרגאַניזירט אַ פייער־לעשער־קאָמאַנדע, כדי אָפּצוהיטען די דאָרטיגע בעפעלקערונג פון שריפות, וועלכע קומען דאָרט אָפט פאָר.

כדי איינצוקויפען די מכשירים, וועלכע זענען נויטיג צו דער דאָזיגער רעטונגס־אַקציע, אָרדנען זיי לעצטענס איין פערשידענע פערוויילונגען און די הכנסות, וועלכע דערגרייכען טיילמאָל צו גאַנץ היבשע סומען ווערען פערווענדעט צו דעם דאָזיגען צוועק.

פערגאַנגענעם זונטאָג נאָכמיטאָג איז טאַקע אין הולאַנקער וואַלד פאָרגעקומען אַזאַ פערוויילונג, צו וועלכער ס'איז זיך צוזאַמענגעקומען אַ גאַנץ היבשער עולם. עס דאַרף אויך בעמערקט ווערען, אַז בראָנפען און ביער איז צוגעגרייט געוואָרען צו דער דאָזיגער פערוויילונג כיד המלך.

עס האָט געשפּילט אַ גרויסער אָרקעסטער און דער עולם, צווישען וועלכע ס'האָבען זיך געפונען די פּויערים מיט זייערע פאַמיליעס פון די אַרומיגע דערפער, ווי אויך אַ סך לעטניקעס־האָט זיך גאַנץ גוט געוויילט.

צווישען עולם האָבען זיך אויך געפונען 2 קריסטליכע יונגעלייט פון גאָלקובעק, וועלכע עס האָט זיך דווקא פערגלוסט צו טאַנצען מיט דער שעהנער „העלא", וועלכע איז די גאַנצע צייט געווען אין דער געזעלשאַפט פון איהר פריינד וואָודסקי פונ'ם דאָרף אַנזערכאָל. עס האָט צווישען זיי אויסגעבראָכען אַ סכסוך און איינער פון די צוויי גאָלקובעקער יונגעלייט האָט דערלאַנגט וואָודסקי'ן מיט אַ האַמער איבער'ן קאָפּ, פון וואָס דער לעצטער איז באַלד געפאַלען אין אַ קאַלוזשע בלוט און פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

דעם שטערבליך פערוואונדעטען האָט מען צוגעפיהרט צו ד"ר גאָדלעפסקי, וועלכער וואוינט דאָרט אויף זומער וואוינונג. מ'האָט איהם ערטיילט די ערשטע הילף און אין אַ גוססדיגען צושטאַנד אָפּגעפיהרט קיין לאָדז.

די מערדער זענען אַרעסטירט.

ציגאַב־פּאָבאָר

(2) היינט וועט אין לאָקאַל פון פּאָמאָרסקאַ 18 אַמטירען אַ ציגאַב־פּאָבאָר־קאָמיסיע פאַר די געבוירענע אין יאָהר 1908, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאָמיסאַריאַטן.

אַלע פּאָבאָראָווע דאַרפען פאַר'ן צושטעלען זיך צו די ציגאַב־קאָמיסיעס זיך מעלדען אין דער שטאַטישער סטאַראָסטווע, כדי מ'זאָל זיי אַרויפציהען אויף דער רשימה.

סאַניטאַרע רעוויזיעס אין רעסטאָראַנען

(מ) די סאַניטאַרע קאָמיסיעס ביים מאַגיסטראַט האָבען פאָריגע וואָך אַדורכגעפיהרט סאַניטאַרע אינספּעקציעס אין אַלע לאָדזער רעסטאָראַנען, נענען פיל רעסטאָראַן־בעזיצער זענען צוגעשטעלט געוואָרען פּראָטאָקאָלען פאַר נישט אָפּהיטען די סאַניטאַרע פאָרשריפטען.

אויפזיכט איבער שילדען

(פ) ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער מאַגיסטראַט אויף איינע פון זיינע לעצטע זיצונגען בעשלאָסען אָנצוהויבען אַן ענערגישע אַקציע וועגען ברענגען אין אָרדנונג די אויפשריפטען אויף די גאַסען־שילדען און מכוח זאָרגען וועגען דעם עסטעטישען אויסזעהן פון די שילדען גופא.

פּראָצעס וועגען אָנפאַל אויפ'ן דירעקטאָר אין זגערזש

(ח) מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט דער אַרבייטער פון דער זגערזשער מאַנופאַקטור אַראַמטשעווסקי געשאָסען אויף דעם דירעקטאָר פון דער דערמאָהנטער פאַבריק מאַרגאַנסקי. די אויספאָרשונג וועגען דעם דאָזיגען אָנפאַל איז שוין פערענדיגט און די אַקטען זענען שוין איבערגעשיקט געוואָרען צו דער פּראָקוראַטור אין לאָדז. אַראַמטשעווסקיס פּראָצעס וועט פאָרקומען אָנהויב סעפּטעמבער.

מעסער־שטעכעריי

(2) די מעסער־שטעכערייען הערען נישט אויף. אויף ציגעל־גאַס 34 איז געשטאָכען געוואָרען אַ געוויסער פעליקס מאַרמשעניאַק. אויף גדאַנסקאַ־גאַס 67 האָט דעם זעלבען גורל געהאַט אַ געוויסער לעאָנאַרד קאַלאַס. אַזעלכע פאַלען זענען פאָרגעקומען אויף שטאַרקס־גאַס 3-5 און אויף פּאַביאַניצער שאָסע 11.

(—) נעכטען אין אָווענד איז אויף סטאַראַ־וואָלטשאַנסקאַ 11 אויסגעבראָכען אַ סכסוך צווישען די דורכגעהער יוזעף רייס פון גראַבאָוואַ 17 און בראָניסלאַוו לעווקאָווסקי, סט. וואָלטשאַנסקאַ 9. די מחלוקה האָט זיך גלייך פערוואַנדעלט אין אַ געשלעג אויף מעסערס, אַלס רעזולטאַט פון וועלכען יוזעף רייס האָט בעקומען מיט אַ מעסער אין ברוסט. די פּאָגאָטאָוויע האָט דעם פערוואונדעטען אין אַ זעהר שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. לעווקאָווסקי איז אַרעסטירט.

טראַמוואַי איבערגעפאָהרען אַ פוהרמאַן

(2) אויף ראָקאָטשינער גאַס איז דער טראַמוואַי נומער 10 אַרויפגעפאָהרען אויף אַ פוהר, וועלכע איז אָנגעפיהרט געוואָרען דורך דעם פוהרמאַן יוזעף וואַשאַק.

ביים פערד זענען צובראָכען געוואָרען ביידע הינטערשטע פיס. דער פוהרמאַן איז שווער פערוואונדעט געוואָרען און איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל.

„נייער פאָלקסבלאַט"
קופּאָן № 22
אויף צו געווינען אומזיסט דאָס בוך. ווערק:
„אין מערב קיין נייעס"
פון עריק מאַריאַ רעמאַרק.

ליקווידירט אַ „פרעהליך" אָרט

(—) דער אויספאָרשונגס־אַמט האָט נעכטען ליקווידירט אַ צוזאַמענקונפטס־הויז, וואָס האָט זיך געפונען אויף אַנדזשעאַ 48.

אין דער וואוינונג פון אַ געוויסער סטעפאַניאַ בראָוויק איז געווען איינגעאָרדענט אַ צוזאַמענקונפט־הויז, וועלכעס איז אָנגעפיהרט געוואָרען דורך דער איינהאַבערין פון דער וואוינונג און איהר געליבטען יאַן שעלאַנסקי. שעלאַנסקי איז אַרעסטירט. זיין געליבטע איז בעפרייט געוואָרען אויף קויציע.

יונגע קינסטלער אויף דער רייזע

אַ גרופּע לאָדזער יונגע מאָלער לאָזט זיך אויף אַן אויסשטעלונגס־טורנע איבער אַ רייהע גרעסערע פּוילישע שטעט. דער ציל — אַ שטודיען נאָך פּאַריז.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיושורעס

(—) אַנטאָניעוויטש, פּאַביאַניצער 50; באַנדזינסקי, פּיעטריקאָווער 164; סאָקאָלאָוויטש, פּושעיאַזד 19; רעמבעלינסקי, אַנדזשעאַ 28; זונדעלעוויטש, פּיעטריקאָווער 25; קאָספּערקעוויטש, זגערסקאַ 54 און טראַוקאָווסקאַ, בושעזינער 56.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

נור איינציגע גאַסטראָלען
פון קינסטלער־פּאָר פון מאָסקווער קונסט־טעאַטער
מאָריס לאַמפּע
און די זינגערין פאַניאַ מענדעלעוויטש
— מיט'ן אָנטייל פון — א. אייזענבערג
וואַרשאָווער קאָמיקער

היינט, דינסטאַג, דעם 30 טען יולי, 9 אָווענד
גרויסע הערליכע אויפפיהרונג!
דאָס גרויסע מייסטערווערק פון אונזער בעליבטען פאָלקס־שרייבער שלום עליכם
200,000
ס'נעמט אָנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל.
אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד.

נייע אויסשטאַטונג!
מוזיקאַלישע קאָמעדיע אין 4 אַקטען פון שלום עליכם. הויפּטראָל „שימע'לע סאָראַקער" — מ. לאַמפּע.
פּרייזען פון 80 גר. ביז 3 זלאָטעס.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע
מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.

אַכטונג! אין פּאַר. בערייטונג סטעמפּעניו פון שלום עליכם

וויכטיגע אויפקלערונגען בנוגע געריכטס-אפצאהלונגען

(י. א.) די גאנצע פראצעדור פון שטראף-פראצעסען איז פריי פון אפצאהלונגען.

פריוואטע אנקלאגער דאגעגען ווענען יא מחויב אריינצוטראגען אין געריכט אויפ'ן חשבון פון די פראצעדור-קאסטען, אויב ס'האנדעלט זיך אין שטעטישען געריכט, אין דער הויך פון 20 זל. און אויב ס'גהט וועגען קרייז-געריכט — אין דער הויך פון 50 זל. סיידען דאס געריכט האט די אנקלאגער אנערקענט די רעכט פון ארימקייט.

וואס שייך א ציוויל-מאהנער ווערט פון זיין פראטענציע גענומען פונקט אזא אפצאהל, ווי פון א געלד-אקציע אין ציווילען געריכט.

פערשטעהט זיך, אז אויך א ציוויל מאהנער קען בעפרייט ווערען פון געריכטס-אפצאהל אויפ'ן סמך פון ארימקייטס-צייגניש.

אין פאל, ווען דער אנגעקלאגטער ווערט בעפרייט, אדער דער פראצעס געגען איהם ווערט אנולירט, מיז די געריכטס קאסטען בעצאהלען דער פריוואט-אנקלאגער. קוים איז דער פראצעס אנו-ל רט געווא"ען צוליב'ן איבערבעטען זיך פון די צדדים, ווער"ן די געריכטסקאסטען אויפגעמאהנט פון א קלאגער און פון אנגעקלאגטען סאלידאריש.

דאס געריכט קען בעפרייען טיילוויז אדער אין גאנצען די צדדים פון דער פליכט צוריקצו-צאהלען די פראצעדור-קאסטען. וויבאלד עס אנערקענט, אז דאס אויפמאהנ"ן ביי זיי אזעלכע סומען קען שווער זיך אפרופען אויף זיי אדער אויף זייערע פאמיליעס.

דער גפליטענער דורך א פערברעכען האט בנוגע די איהם צוגעמשפטע סומע ענטשעדיגונג בעפארציג-רעכט לגבי געריכטס-שטראפען, אפצאה-לונגען א. א. וו.

א גנב—א קרוב... למקח

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האט מען בע-גנבעט די וואוינונג פון מושקאט (פיעטרקאווער 60). די גנבה איז פארגעקומען ביי געהיימנישפו-לע אומשטענדען, די טיר איז נישט געווען אויפ-געבראכען, די פאליציי'אישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די גנבה איז בעגאנגען א קרוב פון די מושקאטס, וואס פלעגט נעכטיגען אינ'ם זעלבען הויז אין א לאגער. ער פלעגט ארפקומען ביינאכט מיט א נאכשליסעל אין דער וואוינונג און ארויסטראגען פון דארט פערש. זא-כען. ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, האט דער פערשוין אויך בע'גנבעט דעם לאגער וואו ער פלעגט שלאפען אלס היטער.

יודישער טעאטער אין פילהארמאניע

היינט ווערט ווידער געשפילט „200,000" פון שלום עליכם מיט מאריס לאמפע אין דער ראל פון שימעלע כארקער.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 30 יולי

12.10 ווארשא מוזיק פון גראמאפאן-פליטעס. 16.30 ווארשא פראגראם פאר קינדער און מוזיק פון גראמאפאן פליטעס. 16.15 ווארשא „טראנס-אטלאנטישע לופט-רייזעס" רעפ. פון פולק. מא-קלאווסקי. 18.00 ווארשא סאל'סטען-קאנצערט. 19.20 קראקא „היינטיגע ליטערארישע קראקא" פארלעזונג פון מאריאן טשוכנאווסקי. 19.50 פוי-זען אפערע פון פוטשיני „טאסקא". 22.05 ווארשא קאמוניקאט פון פ.א.ט. 17.00 בערלין קאמפאזי-טארען-קאנצערט פון יאזעף ווייס 20.00 לאנגנ-בערג טראנסמיסיע פון דער דיסעלדארפער „כאנ-האלע" אקאדעמיע א.ד.כ. „קינדער-לאנד - כישוף לאנד". 20.15 שטוטגארט „די פערוויילונג אין שלאס" אנעקדאט אין 3 אקטען פון פראנץ מאל-נאר, 21.00 רוים מארצילא" אפערע פון דזשאר-דאן. 21.15 ברעסלוי „די דער'הרג'עטע ריזען" רעציטאציע-אווענד.

אויסבעסערונג

אין נעכטיגען ספארט-בעריכט, איז אריינגע-פאלען א פערדריסליכער טעות אינ'ם בעריכט וועגען „הכח" – „ז.ש.א.ס." דארף זיין אנשטאט 1:1–6:1.

בלוטיגע פערוויילונג

דערשטאכען אויף טויט אן ארבייטער

(—) אין דער וואוינונג פון וולאדיסלאוו מאטשינסקי, שאפעננא 4, איז נעכטען פארגעקו-מען א פערוויילונג. קיין בראנפען האט דארט אויך נישט געפעהלט. ווען די פלעשלעך זענען שוין געווען לעדיג און די קעפ האבען אנגעהוי-בען צו פערוואנדלען זיך אין א קארוועל, איז צווישען די געסט אויסגעבראכען א מחלוקה און דאן א געשלעג אויף מעסערס, אויף דערויף איז געבליבען ליגען איינער פון די געסט אין א קא לוזשע בלוט. מ'האט ארויסגערופען צו איהם די פאגאטאוויע, אבער דער פערוואונדעטער איז דערוויל געשטארבען. דער ערמארדעטער איז דער ארבייטער יאן טראיאנאוויטש, וואוועלסקא 3. די פאליציי האט ארעסטירט די פערדעכטיגע אינ'ם מארד: די ברידער מאטשינסקי, לצאן פא-דעמבסקי און לעאן באראווסקי

ארעסטען צווישן די לינקע פ.פ.ס.

נעכטען ביינאכט איז אין לאקאל פון די לינקע פ.פ.ס. אויף קאליסקא פארגעקומען א פא-ליציי רעוויזיע. אין לאקאל האבען זיך געפונען פיל ארבייטער טוער, פערוואלטונגס-מיטגלידער פון פרא"ם. פעראיינען א. אנד. די פאליציי האט זיי פערהאלטען און אפגעפיהרט אין אויספאר-שונגס-אמט.

זיך גע'סמ'ט

(2) אויף פיעטרקאווער 58 האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד, דורך סמ'ען זיך, דאס דינסטמיידעל העלענא קושיזשאנאווסקא.

דער דאקטאר פון דער פאגאטאוויע האט איהר ערשטע הילף אין איבערגעלאזען אינדער-היים.

אשפענדע

אנשטאט א טרייסט-נעקראלאג

די ראקטוירים און פערזאנאל פון דער לעטש-ניצע אויף זגערזשער 17 האבען איבערגעגעבען אין אונזער רעדאקציע 60 זל. לטובת דעם יתומים-הויז אויף זגערזשער 40.

דאס געלד איז געמעלט געווארען אנשטאט א טרייסט-נעקראלאג פאר ד"ר גאלדשטיין-פאלאק צוליב'ן טויט פון איהר פאטער. דאס געלד איז אפצונעהמען ביי אונז אין רעדאקציע.

„ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק"

היינטיגע פרעמיערע ביי די „ווילנער"

היינט ווערט דורך די ווילנער געגעבען די פירטע גרויסע פארשטעלונג — די גרעסטע פאר-שטעלונג, וואס דאס יודישע טעאטער האט ווען געהאט.

עס ווערט אויפגעפיהרט „ביינאכט אויפ'ן אל-טען מארק" — פון פרץ.

דאס ערשטע מאהל איז „ביינאכט אויפ'ן אל-טען מארק" פערעפענטליכט געווארען אין יאהר 1907. דערנאך, אין די שפעטערע יאהרען, זענען געדרוקט געווארען וויטערדיגע וואריאנטען פון דער דראמע. פרץ איז אלץ נישט געווען בעפרידיגט מיט דעם אנגעשריבענעם און אריינגעבראכט אלץ נייע מאטיוען אין דער פיעסע. „עס איז די יודישע געשיכטע אין פוילען" — האט איינמאל פרץ גע-זאגט וועגען זיין „ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק", די יודישע געשיכטע, געזעהען דורך דעם גרויסען דיכ-טער און געגעבען אין מיסטערישע ראשי-פרקים.

עס זענען געמאכט געווארען פערשידענע פרו-בען צו געבען א טעאטראלישען תיקון צום „ביי-נאכט אויפ'ן אלטען מארק", נאך דעם רומפולען ערפאלג פון ש. אנסקי'ס „דבוק" איז די „ווילנער טרופע" אין ווארשא צוגעטרעטען אויפפיהרען פרץ'ס פיעסע. ד"ר יצחק שיפער האט דאן צוגעגרייט דעם אויפפיהרונגס-פלאן, די קינסטלער ה. בערלעווי און ח. ווינטרויב האבען שוין פערטיג געמאכט די צייכ-נונגען פאר דעקאראציעס, גרים און קאסטיומען. די „ווילנער האבען צונויפגערופען א פערזאמלונג פון ליטעראטען, קינסטלער און ארטיסטען און זיי בעקענט מיט'ן פלאן פון דער אויפפיהרונג. ליידער האבען דאן, דאס איז געווען אין יאהר 1921, אויסגעפעהלט מאטעריעלע מיטלען און צו דער אויפפיהרונג איז נישט דערגאנגען.

די אויפפיהרונג פון „ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק" איז אבער געווארען ביי די ווילנער א אידע-אישער ציל און נאך 7 יאהר ארבייט, און צוגריי-טונגען איז די פיעסע אויפגעפיהרט געווארען אין ווארשא, אין נאוועמבער פאריגען יאהר.

דאס יודישע קולטורעלע ווארשא האט דאן געפייערט א גרויסען יום-טוב.

לאנגע, לאנגע יאהרען האבען מיר געווארט, נייז — געחלומט צו זעהן אויף דער בינע דאס ווערק פון פרצ'ס וואונדערבארע מאטיוען. דאס ער-דישע און דאס הימלישע, יחיד און מאסע, יום-טוב און וואך, גוף און נשמה, מענש און וועלט, בית-עולם און בית המדרש, חלום און וואהר, געראנק און ריכטונג, ראציאנאליזם און ראמאנטיק.

די היינטיגע פארשטעלונג וועט ווערען פער-וואנדעלט אין א גרויסען יודישען קולטור יום-טוב, און א דעמאנסטראציע פאר'ן יודישען טעאטער!

פון יודישען טעאטער

ביי די „ווילנער"

„אונטערוועלט" (פעריפעריע) פיעסע אין 4 אקטען פון פר. לאנגער. דריטע פרעמיערע ביי די „ווילנער" אין שטאטישען טעאטער.

„הימעל און ערד האבען געשוואוירען, אז ס'זאלען נישט זיין קיין סודות אויף דער וועלט, און אז יעדע טאט זאל בעקומען זיין שכר".

„מענשען דרעהען זיך אין איין קרייז און קומען סוף כל סוף צום זעלבען ארט, פון וואנען זיי האבען אנגעהויבען".

„דוקא די מענשען פון דער אונטערוועלט זענען עס די, וואס טראגען אין זיך די וועלט-גערעכטיגקייט און זוכען אין איהר זיך אויס-צולעבען."

אט דאס איז דער אידעאישער אינהאלט פונ'ם שטיק וואס ווערט ארויסגעזאגט דורכ'ן אומבעקאנטען „ער" וועלכער איז ענליך צום משולח פון „דבוק" אבער צום גרויסען אומבע-קאנטען אין אנדרעיעוו'ס „דאס לעבען פון א מענש"; און דאס, וואס ווערט דורך זיי נישט געזאגט, פילט זיך ארויס פון דער פיעסע, אין דער אויפפיהרונג בעת'ן שפילען.

פראנצי (יוסף קאמען) א מענש פון דער אונטערוועלט, איז ערשט בעפרייט געווארען פון טורמע, וואו ער איז אפגעזעסען א יאהר, ווייל מ'האט איהם געכאפט בעת ער איז געשטאנען אלס „צוגג" ביים אויספיהרען א גנבה. ער קומט פון טורמע אויף זיין אלטער דירה, אבער דארט טרעפט ער שוין א נייעם באלעבאס און א נייע לאקאטארקע, אנא, א גאסען-מיידעל (מרים אר-לעסקא). צווישען פראנצי און אנא ענטשטעהט א ליבע. איינמאל, ווען פראנצי קומט צו אנא און טרעפט ביי איהר א גאסט, ווערט ער אויפגעקאכט און דערהרגעט איהם. ער פערטרייבט געלונגען די שפורען פונ'ם מארד, און אזוי-ווי ער האט „ענ-דעקט" דעם ערמארדעטען, בעקומט ער פון זיין ארויז אלס מתנה א ביסעל זאכען, וואס זענען גע-בליבען נאך זיין טויט.

דאס געוויסען פייניגט אבער פראנצי'ן ער געפינט זיך נישט קיין ארט. בעת זיין ארומבלאנ-קען זיך טרעפט ער זיך צוזאמען מיט א געוועזענעם ריכטער, א שכור.

דער ריכטער (יעקב וויסליך) האט אמאל צוגעפסקנט, אז א פרוי א פערברעכערין זאל מען אויסבויען א פאלאץ און דארט זאל זי ערציהען איהרע קינדער. מ'האט איינגעפונען, אז ער איז משוגע און מ'האט איהם דערוויטערט פון זיין אמט.

צווישען פראנצי און דעם ריכטער ענטוויקעלט זיך א דיאלאג, בעת וועלכען דער ריכטער זאגט ארויס דאס, וואס ס'האט אפשר נישט דערזאגט „ער". פראנצי זוכט א שטראף פאר זיין טאט. ער מאכט אנ'אקלאגע אויף זיך אין פאליציי, אבער דער קאמיסאר (ח. בראקאזש) שרייט אן אויף איהם, פארוואס ער וויל אריינפיהרען די פאליציי אין א טעות. ביי זיי איז פערשריבען, אז אורבאן האט זיך א קלאפ געטון אויף דעם בוי און איז פון דעם געשטארבען.

פראנצי זוכט אנ'אפקומעניש פאר זיין זינד. דער ריכטער עצה'ט איהם צו בעגעהן א צווייטען מארד און אזוי ארום בעשטראפט צו ווערען. אבער פראנצי קען דעם מארד נישט אויספיהרען.

פראנצי האט זיך שוין גוט איינגעארדענט. ער מאנצט אין א קאבארעט מיט זיין אנא און בעקומט דערפאר גוט בעצאהלט. אבער קיין גלייכ-געוויכט האט ער נישט דערגרייכט.

דאס דערפיהלט זיין אנא און זי פערשטעהט, ווי איהם צו ראטעווען. זי דערווערגט זיך מיט זיינע הענט. פאליציי ארעסטירט פראנצי פאר ערמארדען אנא. זיין גייסטיגער גלייכגעוויכט איז צוריקגעשטעלט: ער וועט בעקומען זיין שטראף פאר'ן בענאנגענעם ערשטען פערברעכען. הגם פאר דעם האט ער בעצאהלט מיט'ן לעבען פון זיין טייערסטען בעשעפעניש, דעם איינציגען גע-ליבטען מענשען...

דאס שטיק איז געשפילט אין נאטוראליסטי-שע מענער. אנ'אויסנאהם איז נאר דער האלב-סימ-באליסטישער „ער".

די בילדער, וואס וועקסלען זיך אפט, צו עטליכע אין יעדען פון די 4 טיילען זענען זעל-טען לעבעדיג און קאנדענסירט. נישטא קיין אי-בעריגע דעקלאמאציע און קיין שרייענדע אקטען אין פארבען. די ארטיסטישע שפיל שטעהט אויף דער הויכסטער קינסטלערישער מדרגה. אויב נישט פעררעכענען א פאר ערכער ביי קאמען, וואו ער האט מאמענטענווייז, בפרט אין 2 אקט, א ביסעל צופיל דעקלאמירט, איז דער גאנצער ספעקטאקל געגאנגען ביי איהם ממש קאנצערטמעסיג.

ארלעסקא האט זיך פאר אונז אין דער ראל פונ'ם גאסען מיידעל אנא, ענטפלעקט אין א גאר נייער ליכט: אזוי פיל סובטעלקייט, פיינקייט, טי-פען געפיהל, ליכטקייט, אויפריכטיגקייט איז שווער זיך פארצושטעלען. א זעלטענער עסטעטי-שער גענוס פון א שוישפיל!

וויסליך אין זיין נייער קרעאציע נאכ'ן „שניידערל" און „וואסערטרעגער" איז פאר אונז ענטשטאנען אין א נייער ארטיגער געשטאלט, ווי תמיד – אריגינעל און פארביג.

אבער אויך די איבריגע שוישפילער האבען פיל בייגעטראגען צום קינסטלערישען ערפאלג פון דער פיעסע. מאנסדארף, הירשפעלד, אסתר גאלד-בערג, דינא קאמין, קורלענדער, בראקאזש האבען אין זייערע עפיזאדען-ראלען געוויזען לייסטונגען. מוזיק, דעקאראציעס—אלץ אויף אנ'ארט. אנ'אנגע-נעהמע איבערראשונג: קאמען ק ע ן טאנצען און ער ווייזט עס זעהר געשיקט בעת דער סצענע אין באר.

די פארשטעלונג איז א ריינע, ווערט פיין און קערענדיג געשפילט, און דארף האבען ערפאלג.

י. ש—ן.

אין פילהארמאניע

„200,000" פון שלום עליכם אויס-געפיהרט פון מאריס לאמפע אין פיל-הארמאניע.

צוויי פרעמיערעס, צוויי אינסצעניזאציעס פון שלום-עליכמ'ס ווערק אין איין וואך — דאס איז שוין א ביסעל צופיל פאר אונזער יודישען טעאטער און פילהארמאניע. א חוץ אלעם, וואס מ'דארף האבען אין טעאטער — מוז מען נאך אויך האבען איין זאך, אהן וועלכען מ'קען זיך בשום אופן נישט בעגעהן — דאס איז בעציהונג. אט די דאזיגע בעציהונג פעהלט ליידער. די פרעמיערע פון „200 טויזענד" האט געמאכט דעם איינדרוק, אז זי איז געשפילט געווארען איינגאנצען אהן פראבע, דער רעד-טער אין דער נויט האט נעזאלט זיין דער סופלער, וועלכער האט גאנץ גוט געשפילט, הייל מ'האט גוט געהערט אויפ'ן גאנצען זאל.

דאס זעלבע קען מען אויך זאגען וועגען דעק-זארג און פינקטליכקייט בנוגע דער דעקאראציע (וועגען דער קוואליטעט רעדען מיר איינגאנצען נישט) און אויסערדעם, האט מען פערפולט דעם ארטיסטען-פערזאנאל מיט צופעליגע מענשען, וועל-כע האבען נאר געשטערט אין שפילען.

איצט וועגען דער אויפפיהרונג אליין: דער גאסטראלער לאמפע איז אונבעדינגט, ווי מיר האבען שוין איינמאל אנגעוויזען, א טאלאנטפולער שוי-שפילער איז נאך מעהר קשה, ווי קומט עס, אז ער זאל שטעלען א פרעמיערע, וועלכע איז אינ-גאנצען נישט איינגעשפילט און אין וועלכער קיינער כמעט קען נישט זיין ראל.

לאמפע אליין האט טאקע זיין ראל „שימעלע סאראקער" פיין געהאט ארויסגעטראכט, פיין אויס-געארבייט און אויסגעפיהרט. וואס איז אבער די פעולה, אז ס'האט זיך גארנישט געקלעפט און אלץ, וואס לאמפע האט גוט געמאכט, האבען אנ-דערע קאליע געמאכט.

לאמפע אליין ליבט זיך און קוקט זיך מיט שלום-עליכם'ען, ער וואלט געוואלט געבען א תיקון אונזער גרויסען מייסטערס העלדען דורך ארויס-פיהרען זיי אויף דער בינע, אבער דאס טאר נישט געמאכט ווערען אזוי לייכט. ס'פערלאנגט זיך א גרויסע מאס פערטראכטען זיך, איינשטודירען און פארבערייטען. „200 טויזענד", וועלכע האט גע-קענט ווערען, לויט דער קאנצעפציע פון לאמפע, דער שלאגער פון סעזאן. איז דאס נישט געווארען, צוליב דעם נישט ערנסט בעציהען זיך צו דעם ענין.

ווי געזאגט האט מאריס לאמפע געטון דעם מאקסימום, וואס ער האט געקענט, זיין „שימעלע סאראקער" איז געווען אנ'אמת שלום-עליכמ'ישער און דאס איז אלע פאזען פון דער פיעסע, סיי אלס שניידער, סיי אלס אויפגעקומענער גביר און סיי דערנאך אלס יורד.

אנ'אויסנאהם אין אנסאמבל איז געווען ראקאוו אלס (ארמיניסטראטאר קאלטון), מאכאראווסקי — (שרכן) אייזענבערג — (קאפעל).

י. ראנקין.

דער רייכסטער מענש אין דער וועלט
אמעריקאנער ביליאנער דזשאהן ראקפעלער

ער האָט איצט געפייערט זיין ניינציגסטען געבורטס טאָג. — אַ אינטע רעסאַנטע געשיכטע, ווי אַזוי ער איז געקומען צו זיין רייכטום, און ווי אַזוי ער האָט אָבגעהיטען זיין געזונד ביז אַזאַ טיפער עלטער

דער אַלטער דזשאָהן ד. ראָקפעלער איז אַלט געוואָרען 90 יאָהר.

האָבען די ציטונגען דאָס געמעלדעט מיט גרויס פּאַראַד, דערצעהלענדיג מיט אַלע איינצעל־הייטען ווי בעשיידען און שטיל דער רייכסטער מאַן אין דער וועלט האָט געפּראַוועט זיין ניינציגסטען געבורטסטאָג און ווי ער האָט געזאָגט, אַז ער האָט זיך נישט אויף וואָס צו בעקלאָגען און אַז ער פיהלט זיך נאָך יעצט געזונד און האָפט נאָך צו לעבען און לעבען.

עס איז שוין דרייסיג יאָהר זינט דער אַלטער ראָקפעלער האָט זיך צוריקגעצויגען פון „ביז־נעס" און איבערגעגעבען אַלע געשעפטען דעם איינציגען זוהן, וועלכער איז אַוועק אין טאַטענס וועגען.

וויפיל דער אַלטער ראָקפעלער האָט פערמאָגט אין דער צייט, ווען ער האָט זיך איינגאַנ־צען צוריקגעצויגען פון די געשעפטען — דאָס קען מען נישט וויסען בעשטימט. מען שאַצט, אַז ער האָט אין יענער צייט פערמאָגט אַ חשבון פון אַ ביליאָן דאָלאַר, דאָס הייסט גאַנצע טויזענד מיליאָן דאָלאַר.

ווען ער וואָלט אַפילו געוועזען בעשלאָסען צו לעבען בלויז פון פּראָצענט און מעהר גאָר נישט זיין, וואָלט ער אויך געוועזען געקענט האָבען אַ הכנסה פון 60 מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר, און דאָס איז אַהן צווייפעל אַ גענוגענדע סומע צו לעבען אין עושר און אין כבוד, ווי מען זאָגט, אָבער דער זוהן איז נעגאַנגען אין טאַטענס וועגען און האָט נאָך מעהר ענטוויקעלט די אַלע גרויסע אונ־טערנעהמונגען, וואָס מען האָט פריהער אָנגעהויבען און פון דעם איז זיך נישט שווער פאָרצושטעלען אויף וויפיל ראָקפעלערס קאַפּיטאַלען האָבען זיך צעוואַקסען און פערצווייגט אין'ם משך פון די לעצטע יאָהרען.

עס איז גאָר נישט אָפּצושאַצען וויפיל ער פערמאָגט און נישט אומזיסט געהט אַרום אַ ווער־טעל, אַז ראָקפעלער אַליין ווייסט אפשר נישט ווי־פיל ער פערמאָגט.

ביי דער געלעגנהייט פון דעם אַלטען ראָק־פעלערס ניינציג־יאָהריגען יובילעאום איז אינטער־רעסאַנט אַרויסצוברענגען דעם פאַקט, אַז מיט יאָה־רען און יאָהרען צוריק, ווען דער אַלטער ראָק־פעלער, וועלכער איז נאָך דאַן געווען אין די מיטעלע יאָהרען, האָט אָנגעהויבען אָרגאַניזירען זיינע טרעסט־טען איבער'ן גאַנצען לאַנד, זענען כמעט אַלע צייטונגען געווען געגען איהם. ראָקפעלער איז געווען זעהר שטרענג און זעהר קאַלט — מען קען זאָגען גזלניש קאַלט — אין דעם אופן ווי אַזוי ער האָט זיין טרעסט אָרגאַניזירט. ער האָט זיך מיט קיינעם נישט גערעכענט; ער האָט פּונקט ווי אַ גרויסער פיש איינגעשלונגען די קלענערע פישלעך, וואָס ער האָט געטראָפען שווימענדיג אין דעם גרויסען ים. ער האָט צוקוועטשט און צודריקט די אַלע, וואָס האָבען זיך איהם אין וועג געשטעלט; אַלע מיטלען זענען בײַ איהם געווען כשר, אַפילו צו דערגרייכען זיין ציל; עס האָט בײַ איהם נישט אויסגעמאַכט, וואָס אַנדערע געהען אונטער, וואָס אַנדערע ווערען רואי־נירט. דער עיקר איז בײַ איהם געווען — דערגרייכען זיין ציל, אָדער ווי ער האָט עס אַליין אָנגערופען— „אָרגאַניזירען אַ וויכטיגע אינדוסטריע".

אַזאַ קאַלט אויסגערעכענטער מאַרש פון אַ קאַפּיטאַל, וואָס פערנעהמט זיך איינצושלינגען וועלטען אָהן רחמנות, איז נישט געווען צום האַר־צען די בעסטע מענשען פון דער אַמעריקאַנער עפענטליכקייט אין יענער צייט און דערפאַר פלעג־גען די צייטונגען דאַן ראָקפעלערן שטאַרק אַטאַ־קירען.

מען פלעגט זאָגען, אַז ער איז אַזוי פערקאָכט און פערטאָן אין מאַכען געלד, אַז ער פערנאַכ־לעסיגט אַפילו זיין אייגען געזונד און רעכענט זיך אינגאַנצען נישט מיט קיין מענשען.

אָבער ביסלעכווייז, ביסלעכווייז האָט זיך די בעציהונג צו ראָקפעלערן געביטען, ער האָט אָנ־געהויבען ווערען דער גרויסער בעל־הצדקה, דער גרויסער פילאַנטראָפּ. ער האָט אָנגעהויבען געבען מיליאָנען און מיליאָנען פאַר וויכטיגע וואויל־טעטיגע צוועקען. ער האָט צוטיילט אַ סומע פון 750 מיליאָן דאָלאַר, און דאַן האָט מען אָנגעהויבען זאָגען אַזוי:

„ראָקפעלער האָט צוויי דריטעל פון זיין לע־בען אַוועקגעגעבען צו מאַכען מיליאָנען, און איין דריטעל פּטור צו ווערען פון זיי".

די מיינונג, אַז דער אַלטער ראָקפעלער איז אַזוי פערקאָכט אין מאַכען געלד, אַז ער האָט אַוועק זיין אייגען געזונד פערנאַכלעסיגט, האָט זיך אַרויסגעוויזען צו זיין נישט ריכטיג.

ווען דער אַלטער ראָקפעלער האָט זיך צוריק־געצויגען פון „ביזנעס", אין דער עלטער פון זעכ־ציג יאָהר, האָט מען געזאָגט, אַז ער איז שוין אַ קראַנקער מענש, אַ צובראָכענער, אַז ער האָט גאָר אינגאַנצען קיין מאָגען נישט, אַז ער וועט לאַנג נישט לעבען און אַז ער וואָלט זיכער אַוועק־געגעבען אַ היבשען טייל פון זיינע מיליאָנען פאַר אַ גוטען מאָגען.

מען האָט דערצעהלט מעשיות, אַז מעהר ווי ביסקוויטען מיט מילך קען ער נישט עסען און אַט די מעשיות האָבען זיך פערשפּרייט אַזוי ווייט, אַז ווען איינער אַן אָרימער מענש פלעגט עסען שטיקלעך ברויט מיט מילך, פלעגט ער דערביי זאָגען אין שפּאַס, אַז ער עסט דאָס זעלבע, וואָס ראָקפעלער עסט.

עס ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז פּונקט ווי ראָקפעלער האָט געקענט אָנזאַמלען אוצרות מיט געלד, האָט ער אויך געקענט אָנזאַמלען יאָהרען פון לעבען, וועלכע זענען געוויס אויך אַ גרויסער אוצר.

גלייך נאָכדעם, ווי דער אַלטער האָט זיך צו־ריקגעצויגען פון זיינע געשעפטען, האָט ער זיך פליסיג אַ נעהם געטון צו וואַרטען פאַר זיין געזונד; ער האָט אָנגעהויבען לעבען אַזוי, אַז ער זאָל זיך קיינמאָל נישט דאַרפען איבעראַרבייטען, אַז ער זאָל זיך קיינמאָל נישט דאַרפען ענערווירען, און דאָס איז איהם נישט אָנגעקומען שווער, ווייל אַפילו אין די צייטען ווען ער האָט אַליין געפיהרט זיינע גרויסע געשעפטען, איז ער שטענדיג געווען רוהיג און געלאַסען, זיך קיינמאָל נישט געיאָגט, זיך קיינמאָל נישט געהיצט, קיינמאָל נישט אַרויסגעוויזען קיין שטורמדיגקייט און טעמפּעראַמענט.

פאַר די דרייסיג יאָהר, וואָס דער אַלטער ראָק־פעלער לעבט צוריקגעצויגען פון געשעפטען איז יעדע שטונדע און יעדע מינוט פון זיין טאָג אויסגע־רעכענט פּינקטליך און יעדער טריט זיינער איז גע־וואויגען און געמאָסטען. אַלץ איז אויסגערעכענט אַזוי, אַז דער אַלטער זאָל מיט עפּעס זיין פערנומען, ער זאָל זיך קענען צושטרייען און זאָל האָבען גענוג רוהע.

ער שטעהט אויף זיבען אַ זייגער אין דער פריה, קיינמאָל נישט שפּעטער ווי זיבען אַ זייגער. נאָך איידער ער טוט זיך אָן זענען שוין די צוויי קעשענעס פון זיינע אויסגעפרעסטע הויזען אָנגעפילט מיט 10־סענט שטיקלעך און 5־סענט־שטיקלעך.

דאָס איז ביי איהם אַנגעוואוינהייט שוין פון יאָהרען, ווייל ווען ער געהט אַרויס שפּאַצירען, אָדער ווען ער פאָהרט אין זיין גרויסען אויטאָ־מאָביל און בעגעגענט אויפ'ן וועג קינדער, גיט ער זיי יעדען איינעם 10 סענט אָדער 5 סענט, און אַלע מאָל ווען ער גיט אומיצען אַזאַ מעלד־שטיק, זאָגט ער דערביי אַזוי: „גיב עס נישט אויס; שפּאָר עס אָב".

און אַזוי צוטיילט דער אַלטער ראָקפעלער יעד־דען טאָג 50—60 אַזעלכע שטיקלעך. ער האָט זיך שוין אַזוי צוגעוועהנט צו דעם, אַז דאָס איז שוין אַ טייל פון זיין טעגליכען פּראָגראַם.

אַכט אַ זייגער אינדערפריה עסט ער פריה־שטיק. ער האָט אַזוי איינרעגולירט זיין מאָגען, אַז ער קען פערדייהען אַ גוטען פריהשטיק. ער עסט קיינמאָל נישט צופיל און בײַ איהם אויפ'ן טיש געפינט מען קיינמאָל נישט קיין שאַרפע משקאות.

יעדען טאָג שפּילט ער גאָלף און אויך „סאָלי־טער". ביים שפּילען ווייזט ער אַרויס אַ מערק־ווירדיגע געדולד; ער קען דערביי פערברענגען אַ פּאָר שטונדען און עס זאָל איהם נישט דערעסען.

עס איז אויך אויסגערעכענט, ווען ער זאָל לייע־נען אַביסעל און ווען ער זאָל כאַפּען אַ דרעמעל. „דאָס — זאָגט ער — איז גוט, ווייל ווען מען כאַפּט אַ דרעמעל גיט מען אַ אָפּרוה אי דעם גייסט, אי דעם קערפּער".

אָבער כאַפּענדיג אַ דרעמעל וועט ער זיך קיינ־מאָל נישט פערשלאָפען אַזוי לאַנג, אַז ער זאָל שוין דערנאָך ביינאַכט נישט קענען שלאָפען.

אוים געוואוינהייט אינטערעסירט ער זיך נאָך איצט מיט דער בערזע. ער ווייסט אַלע מאָל וואָס דאָרטען קומט פאָר און ער קלויבט זיך אין דעם גוט פונאַנדער, כאָטש ער איז שוין אַזוי אַלט.

די לויה פון קאמארנער רבי ז"ל

פון לעמבערג שרייבט מען אונז: פרייטאָג 8 אַ זייגער אין דער פריה איז מיט דעם „רעדצוג" פון וויען אָנגעקומען קיין לעמבערג דער טויטער וואַגאָן, וואָס האָט געפיהרט דעם קאָמאַרנער נפטר הרב רבי יעקב סאַפרין ז"ל.

אין וואַגאָן האָבען זיך געפונען צוויי גבאים און מקורבים פון רבין, דעם נפטר, וועלכע זענען מיטגעפאָהרען מיט דעם סעפּאַראַטען וואַגאָן פון וויען ביז קאָמאַרנאָ. בעת דער גאַנצער צייט פון דער רייזע האָבען אויף דער מטה, צוקאָפּענס פון נפטר געברענט נרות נשמה.

אין לעמבערג ביים באַהנהאָף האָט דערוואַרט דאָס אָנקומען פון דעם נפטר, אַ גרויסער עולם פון זיינע חסידים און אָנהענגער. אין דעם אָנגע־קומענעם וואַגאָן האָבען די חסידים אַריינגעלאַנגט קוויטלעך מיט אַלערליי בקשות, וועלכע זענען גע־לעגט געוואָרען אויף דעם אָרון.

דער דאָזיגער וואַגאָן איז באַלד צוגעטשעפּעט געוואָרען צום געוועהנליכען צוג, וואָס געהט אָב אַרום 9 אַ זייגער אין דער פריה קיין קאָמאַרנאָ אַמבאַך און אַזוי איז דער נפטר אָנגעקומען נאָך צעהן אַ זייגער אויף דעם באַהנהאָף פון קאָמאַרנאָ.

דאָ האָט זיך געפונען אַ טויזענד־קעפּיגער עולם פון חסידים און אָנהענגער, וואָס זענען אַהער גע־קומען פון דראָהאָביטש, באָריסלאַוו, סטרי, רודקי, גרודעק, לובין און לעמבערג און מיט שווערער מיה האָט די אָרטיגע פּאָליציי געקאָנט דערהאַלטען די אָרדנונג.

עס האָט אַוועקגעדויערט בערך צוויי שעה ביז עס איז אָנגעקומען אַ קאָמיסיע פון רודקי מיט דעם סטאַראָסטאַ און דעם פיזיק, וועלכע האָבען דורך אַ שטערונג נישט געקאָנט קומען און ערשט אַרום האַלב איינס אַ זייגער, האָט מען געקאָנט דעם טויטען גוף פון נפטר אַרויסטראָגען פון וואַגאָן.

דער נפטר איז דעם גרויסען וועג פינף קילאָ־מעטער פון באַהנהאָף אין שטאָט אַריין, געטראָגען געוואָרען בעגלייט פון אַ טויזענד־קעפּיגען עולם פון חסידים פון דער פּרעמער און פון שטערטעל. אין שטאָט אָנקומענדיג, האָבען גרויס און קליין, יונג און אַלט דערוואַרט די לויה, אַלע געוועלבער און געשעפטען זענען געווען געשלאָסען, אַ טרויער האָט איינגעהילט דאָס גאַנצע שטעטעל און דער־צעהענדיג טראָגען דעם נפטר, האָבען אַלע איינוואוי־נער פון שטעטעל אויסגעבראָכען אין אַ יאָמערליך געוויין, אַ סך מאַנספּיל און ווייבער זענען געפאַלען אין חלשות.

דעם נפטר האָט מען געבראַכט אין בית המדרש וואו מען האָט איהם מלביש געווען לויט צוואה.

אין בית המדרש האָט איהם מספּיד געווען איינער פון זיינע עלטערע איידעמס דער ראַדזימינער רבי ר' אהרן מנחם מענדעל. פאַר דער שוהל האָט מספּיד געווען דעם נפטר זיין זוהן ר' שלום דער ממלא מקום, דער ראַדזימינער רבי און אַ אייניקעל פון נפטר. אויף דעם בית־עלמין האָט מספּיד געווען דעם נפטר דער איידעם, דער מונקאַטשער רבי הרב שפּירא.

אַרום 5 אַ זייגער האָט זיך די קבורה פער־ענדיגט.

לויט צוואה, איז דער עלטסטער זוהן ר' שלום געוואָרען רבי, ממלא מקום פון קאָמאַרנאָ.

רעזאלוציע פון „פועלי־ציון" וועלט־קאנפערענץ
וועגען דער פעראייניגונגס־פראַגע

בערלין, (יט"א) נאָך אַ פּאָר־טאָגיגער לייד־ענשאַפטליכער דיסקוסיע וועגען דער פעראייני־גונגס־פראַגע מיט'ן „התאחדות" און די גלות־לענ־דער איז ענדליך אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

1) די פעראייניגונג פון די אַרבייטער־פּאַר־טייען „אחדות־העבודה" און „הפּועל־הצעיר" אין ארץ־ישראל ווערט בעצייכענט אַלס סימפּטאָם פון דער איינהייט־שטרעבונג מיט'ן צוועק צו שטאַרקען דעם אַרבייטער־קלאַס אין ארץ־ישראל. די וועלט־קאָנפערענץ בעגריסט, דאָס די פעראייניגונג, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען אין ארץ־ישראל האָט פעראורזאַכט אַ טיילווייזע און צייטווייליגע אָרגאַ־ניזאַטאָרישע אָפּגעזונדערטקייט פון די ארץ־ישראל אַרבייטער פון וועלט־פעראַנד. 2) די פעראייניגונג פון די ארץ־ישראל־פּאַרטייען שטעלט פאַר'ן וועלט־פעראַנד די אויפגאַבע צו בעטראַכטען די פעראייניגונג פון אַלע ציוניסטיש־סאָציאַליסטישע וועלט־כוחות, הגם די קאָנפערענץ גיט זיך אָפּ אַ דין וחשבון וועגען די ערנסטע פּרינציפּיעלע און טאַק־טישע אונטערשיידען אין דער פּאָליטישער און קולטור־אַרבייט צווישען פּועלי־ציון און „התאחדות". 3) די וועלט־קאָנפערענץ בעפאָלמעכטיגט דעם פּער־מאַנענט־בוראָ צו אונטערהאַנדלען מיט אַלע ציו־ניסטיש־סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס וועגען דער וועלט־פעראייניגונג אין הסכם מיט די פּרינציפּען

יורידישע עצות

אין דער האָדינער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן**
> **יורידישע אָפּטיילונג**
> **פון „נייעם פאָלקסבלאַט".**
> ביים דערלאַנגען אַ'ענטפערען אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעשיקט. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9526 אַ פעראינטערעסירטער לעזער פון ריבנע גאַס:

אמת ס'איז טאַקע פריהער אַזאַ געזעץ, לויט וועלכען יעדער פון די איבעריגע יורשים קאָנען צוריק קויפען פון נייעם שותּף דאָס אָפּ־געקויפטע דורך איהם פון אַ יורש חלק ירושה.

דאָס דאָזיגע געזעץ וועגען אַ צוואנג אויס־קויף איז פאַרגעסען אין אַרטיקעל 841 פון ציוויל־קאָדעקס. עס קאָן אָבער אָנגעוואַנדען ווע־רען בלויז אין דעם פאַל, ווען דער מאָהנער איז ביכולת אויסצוווייזען, אַז דער נייער שותּף האָט מיט אַ בייזער כוונה אָפּגעקויפט דאָס חלק ירושה, בלויז צוליב דעם בכדי צו קענען שפּעקולירען אָדער אַריינברענגען צווישען די איבעריגע יורשים מחלוקות און נישט דערלאָזען, אַז זיי זאָלען צווישען זיך גוטווילליג דורכטיילען די ירושה.

9527 אַ שאָכטעלמאַכער־מייסטער:

אין אַרטיקעל 142, וואו ס'ווערען אויסגע־רעכענט די מלאכות, וועלכע אונטערליגען די בעשטימונגען פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט וועגען אינדוסטריע־געזעץ, ווערט שאָכטעלמאַכעריי נישט דערמאָנט און ממילא זע־נען די פּאַראַגראַפען אין דער אַנגעוויזענער פעראָרדנונג פאַרשריפטען אויף דעם דאָזיגען פאַך נישט חל.

אַ האַנדווערקער אָרגאַניזאַציע מוז זיך נישט רופען דוקא צעך, נור זי קען אויך טראָגען אַנ־אַנדערע בעצייכנונג זי מוז אָבער ענטשפּרעכען דעם כאַראַקטער פון אַ פּראָפעסיאָנעלע קאָרפּאָ־ראַציע.

לויט'ן 3 פּונקט פון אַרטיקעל 72 קאָנען אין איין שטאָט זיך געפינען איינציגע קאָרפּאָראַצ־יעס פון איין און דער זעלבער בראַנזשע, זיי מוזען זיך אָבער אונטערשיידען מיט זייערע נע־מען, אַזוי אַז מען זאָל קענען לייכט דערקענען.

בכלל איז דאָס אָנגעהערען צו אַ צעך אין זין פון אַרטיקעל 160 נישט קיין פליכט נאָר אַ זאַך פון פרייען ווילען פון די זעלבסטשטענדיגע בעל־מלאכות.

9528 A. M.

9529 ס. מילשטיין:

9530 אַ סעגליכער לעזער פון זשעראָמ־סקיעגאָ:

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערש־טענדיגען פּערזענליך מיט אונזער יוריסט ענגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטבריינגענדיג די צייטונג.

9531 אַ בעקאַנטער לעזער:

אַפילו פאַר דער איצטיגער יפליכטענדער פער־אָרדנונג וועגען אַלגעמיינעם מיליטער־דינסט פליכט ווען אַ פּאָבאָר־פּליכטיגער האָט אָהן אַ'ערלויבניש נישט געטאָרט חתונה האָבען, האָט אויך נישט געקאָלטען קיין אָפּיעקונסכווא לגבי זיין פרוי אָדער קינדער בפרט ביי די איצטיגע פערהעל־טענישען, ווען פּאָבאָראָווע קאָנען שליסען חתונה־אָקטען אָהן יעדער ערלויבניש, קען זעלבסטשטע־שטענדליך נישט קיין רייד זיין וועגען גענויסען פון דער רעכט אויף אַנ'אָפּיעקונסטווא לגבי אַ פרוי אָדער קינדער.

9532 א. ל. פון אָזאָרקאָוו:

אויב איהר האָט דורכגעמאַכט מיליטער־דינסט, זענט נישט געוואָרען בעשטראָפט, קאָנט שרייבען און לייענען זענט געזונד און קערפּער־ליך גוט ענטוויקעלט, דאַרפט איהר אויפנעמען ווערען אַלס פּאָליציאַנט.

9533 אַ לעזער פון 1906:

די שטראָף איז אַ געזעצליכע און אין אייער פאַל אַ מינימאַלע.

בעצאָהלט און מאַכט נישט קיין אַפּעלאַציע.

פון דער וויַנער פעראייניגונגס־פּלאַטפאָרם פון די פּועלי־ציון.

די בעזונדערע לאַנד־אָרגאַניזאַציעס אין די גלות־לענדער טאָרען נישט דורכפיהרען די פער־איינוגונג אָהן דער צושטימונג פון וועלט־פעראַנד.

די פּראָבלעמען פון 16־טען ציוניסטישען קאָנגרעס

געשפּרעך מיט'ן פיהרער פון „התאחדות" ד"ר חיים אַרלאָזאָראָוו

צ י ר י ך, (יט"א) דער פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור האָט געהאַט אַן אינטערוויו מיט'ן פיהרער פון „התאחדות" דר. חיים אַרלאָזאָראָוו. בעריהרענדיג די אַקטועלע ציוניסטישע פּראָבלעמען, האָט דר. אַרלאָזאָראָוו ערקלעהרט:

אין מיטעל־פּונקט פון'ם 16־טען ציוניסטישען קאָנגרעס שטעהט, זעלבסטפערשטענדליך, דאָס פּראָבלעם פון דער ערווייטערונג פון דער יודישער אַגענץ און פון דער צוקונפט פון דער ציונ. אָרגאַניזאַציע. מען דאַרף קוקען אויף דער אַגענץ נישט פון'ם שטאַנדפּונקט פון יורידישע שפּיצלעך, נאָר ווי אויף אַ גרויסען פּראָצעס פון אַריינציהען נייע כוחות פון יודישען פאָלק אין דער אַרבייט פון ארץ־ישראל־אויפבוי. אין דער אַגענץ גופא וועלען מיר זיך בעמיהען פאַר דער גאָהענטער צייט דורכצופיהרען, אויפ'ן יסוד פון דער אָנגענומענער קאָנסטיטוציע, די פאָלגענדע הויפּט־פּונקטען: א) די אַגענץ מוז אויסאַרבייטען דעם אויפבוי־פּראָגראַם פאַר אונזער דור. עס דאַרף אויסגעאַרבייט ווערען דער אויפבוי־פּלאַן פאַר די קומענדע 15—20 יאָהר. דאָס וואָס די עקספּערטען־קאָמיסיע האָט געדאַרפט טון און האָט נישט געטון. ב) די אַגענץ מוז פיהרען צו אַ גרויסער בענייאונג פון אונזערע אַרבייטס־מעטאָדען אין דער ריכטונג פון אַ גרויסער יודישער קאָלאָניזאַציע. כ'מיין דאָ בעיקר די פינאַנץ־פּאָליטיק. די אַגענץ מוז תיכף צוטרעטען צו פערווירקליכען דעם פּראָיעקט פון אַ פעלקער בונד־הלוואה פאַר יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל, פאַר וועלכע די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט אָנגעהויבען צו אַרבייטען. ג) די אַגענץ מוז בלייבען, אַזוי ווי די ציוניסטישע עקזעקוטיווע איז געווען ביז־איצט, דער צענטראַל־אָרגאַן, וואָס פיהרט אָן מיט דער נאַציאָנאַלער קאָלאָניזאַציע. ד) טאָר זיך נישט בעגנוגענען מיט שאַפען בעדינגונגען, זי מוז שאַפען ווערטען, צ ווערען צוועק פון דער בירזשעט פון דער אַגענץ זיין פריי פאַר שאַפען אַזעלכע ווערטע. ה) עס זאָל פעסטגעשטעלט ווערען אַ פּראָגראַם פון אַ אַרבייטס־קאָלאָניזאַציע פאַר די נאָהענטסטע 2 יאָהר, וועלכע זאָל אַרומנעהמען בעיקר די שאַפונג פון אַ באַדעוטענדער רעזערוו דורך דער אַגענץ און דעם נאַציאָנאַל־פאָנד בשותפות און די בעזעצונג פון די אַרבייטער אין, און אַרום די אַלטע קאָלאָניעס, אין דער אראַנזשען־פּראָווינץ.

די צוקונפט, פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָדערט, לויט מיין מיינונג, אַ געשלאָסענע שטעלונג פון די פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין דער אַגענץ. אין די וויכטיגע פראַגע, וואָס דער קאָנגרעס וועט בעשליסען. דאָס מאָל מען נישט אויסטייטשען, ווי אַ געגענשאַפט געגען אונזערע נייע שותפים אין דער אַגענץ, נאָר ווי אַ נויטווענדיגקייט צו פערזיכערען די קאָנסטיטוציע פון דער אַגענץ, וועלכע איז ביים היינטיגען טאָג געבויט אויף דעם פּרינציפּ פון „פיפטי־פיפטי".

די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט איצט צו ערפילען איהר ראָל, אַלס די פיהרערין און ערציהערין פון דער נאַציאָנאַלער בעוועגונג, כדי צו קענען ערפילען די אויפגאַבע, מוזען אַלע ציוניסטישע כוחות אין די פערשידענע לענדער פעראייניגט ווערען צו אַ בשותפות'דיגער טעטיגקייט. אפילו די פאָרם פון טעריטאָריאַלע פערבאַנדען איז נאָך נישט גענוג, אַזוי לאַנג, ווי זי איז אויפגעבויט געוואָרען אויף פרייוויליגקייט. עס דאַרף געפונען ווערען אַ אָרגאַניזאַטאָרישע פאָרם, ווי צו מאַכען פון די טעריטאָריאַלע פערבאַנדען די געזעצליכע טרעגער פון דער ציוניסטישער אַרבייט אין די פערשידענע לענדער.

פון די פראַגען פון אויסערליכער פּאָליטיק דאַרפען פעראינטערעסירען דעם קאָנגרעס נישט בלויז די רוטין־פראַגען פון דער טאָג־טעגליכער אַדמיניסטראַציע אין ארץ־ישראל, נאָר אויך די פראַגע פון שאַפען אַ שטרענגע דיסציפּלין אויפ'ן געביט פון אויסערליכען פּאָליטיק. די פראַגע פון געזעצגעבערישע קערפערשאַפטען אין ארץ־ישראל און אויך די פראַגע — רוסלאַנד. די פראַגע פון רוסישען ציוניזם מוז ביי היינטיגען טאָג פערנעמען אַ חשוב'ן אָרט אין דער אויפמערקזאַמקייט פון קאָנגרעס.

אַ חשד אויף יודען,

אַז זיי האָבען דערהרג'עט אַ קריסט

פון כעלעם איז מען מודיע: פאָריגען דאָנערשטאָג בייטאָג איז אין די היגע אַנטיסעמיטישע קרייזען פערשפּרייט געוואָרען אַ קלאַנג, אַז יודען האָבען אויפ'ן וועג קאָמאַראָוו — זאַמאָשטש דערהרג'עט אַ קריסט, אָבער צום גליק איז באַלד פעסטגעשטעלט געוואָרען דער אמת וועגען דער געשיכטע וועלכע איז פאָלגענדע:

דאָנערשטאָג פאַרטאָג זענען אין אַ פיהרעל געפאָהרען 3 פערד־סוחרים פון קאָמאַראָוו קיין זאַמאָשטש אויפ'ן יריד. קומענדיג אין וואַלבען זענען האָבען זיך אויפ'ן פיהרעל אַרויפגעכאַפּט 3 אומבעקאַנטע שקצים פון דאָרף וואָולקא לאַבונסקאַ וועלכע האָבען אויך געוואָלט פאָהרען אין שטאָט אַריין. צוליב דעם, וואָס דאָס פיהרעל איז געגאַנגען געשפּאַנט מיט איין פערד, האָבען די סוחרים פערלאַנגט, אַז די „אומגעבעטענע געסט" זאָלען אַראָפּגעהן, ווייל דאָס פערד וועט נישט דערשלעפּען אַזאַ מאַסע ביז זאַמאָשטש. די שקצים האָבען נישט געוואָלט אַראָפּגעהן און האָבען געטענה'ט: ושירוש זלאָש ני"י און האָבען אָנגעהויבען אַרויסוואַרפען די סוחרים פון וואָגען. דערביי האָט איינער אַרויס געכאַפּט אַ מעסער און האָט פערוואונדעט דעם סוחר פיני לאַזער מאַסענדיג איהם עטליכע שניט אין דער האַנט.

פונקט איז אָנגעפאָהרען אַ גרופּע יונגעלייט וועלכע האָבען זיך געלאָזט פאָהרען פון זאַמאָשטש קיין טאָמאַשאָוו. דערזעהענדיג וואָס דאָ קומט פאָר האָבען זיי זיך געלאָזט צו הילף די סוחרים, די שקצים האָבען געזעהען, אַז זיי וועלען דאָ נישט שלעכט אַריינכאַפּען און האָבען אָנגעהויבען צו מאַכען „פּליטה", אָבער די יונגען האָבען זיך דערמיט נישט בעגנוגענט און האָבען אָנגעהויבען נאָכלויפען נאָך זיי, וועלענדיג זיי בעצאָהלען „שכר־טרחא" אַזוי ענטלויפענדיג איז איינער פון זיי אַראָם גראַמעק אַריין אין אַ יעזשאָרע, דאָרט האָט ער פאַר שרעק בעקומען אַ האַרץ־שלאַג און איז געשטאָרבען אויפ'ן אָרט.

די שקצים האָבען באַלד אַרויסגעשלעפּט זייער טויטען חבר פון דער יעזשאָרע און האָבען געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז די אויבענדערמאָהנטע יודען האָבען דערהרג'עט אַ קריסט.

טאַקע באַלד זענען די יודען, די פערד־סוחרים אַרעסטירט געוואָרען אונטער'ן חשד, אַז זיי האָבען ערמאָרדעט אַ מענש, אָבער די מעדיצינישע אונטערזוכונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער שגץ אַראָם גראַמעק איז געשטאָרבען פון אַ האַרץ־שלאַג וועלכען ער האָט בעקומען ענטלויפענדיג פאַר שרעק. ערשט דאַן זענען די יודען בעפרייט געוואָרען.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכקייט

[illegible]

DZIELNA 9 (Narutowicza), tel. 28-98.

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8, פרויען פון 3—4

באַזונדערע זאַל פאַר פרויען.

דאָס יודישע לעבען אין סאָוו.־רוסלאַנד

גאָון, געוועזענער ראש־ישיבה ווערט ווידער געמשפּט

ר י נ ע, (יט"א) דער גאָון, געוועזענער ראש־ישיבה הרב שמואל לעוויטאַן, וועלכער איז פערמשפּט געוואָרען אויף 3 יאָהר פערשיקונג, איז די טעג געבראַכט געוואָרען קיין מאָסקווע. אַ דאַנק די בעמיהונגען פון זיינע אַדוואָקאַטען האָט זיך איינגעגעבען צו פועלן, אַז דער פּראָצעס זאָל אויפסניי בעהאַנדעלט ווערען. אָבער אויך דאָס מאָל וועט דאָס געריכט נישט טראָגען קיין עפענטליכען כאַראַקטער און זייטיגע פערזאָנען, ווי אויך פערטרעטער וועלען נישט צוגעלאָזען ווערען.

אַנטיסעמיטישער פּראָצעס אין וולאַדיקאַווקאַז

מ אָ ס ק ו ע, (יט"א) אין וולאַדיקאַווקאַז האָט זיך איצט פערענדיגט אַ פּראָצעס מיט אַ זיג פאַר די אַנטיסעמיטען. דער פּראָצעס איז געווען נוגע אַ גרופּע אַנטיסעמיטישע לעהרער וואָס האָבען פערביטערט דאָס לעבען זייערע צוויי יודישע קאָלעגען. דער פּראָצעס האָט זיך געצויגען זעקס טעג צייט און האָט געצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער בעפעלקערונג פון שטאָט און געגענד. די אַנטיסעמיטישע לעהרער זענען געווען אונצופרידען דערמיט, וואָס אין דער שול אין וועלכער זיי האָבען געלערנט זענען אָנגעקומען צוויי יודען אַלס נייע לעהרער. אונטער דער אָנפיהרונג פון פערוואַלטער פון דער שול, האָבען זיי גענומען פערפאָלגען די נייע־אָנגעקומענע יודישע לעהרער אויף אַ שענדליכען אַנטיסעמיטישען אופן. די זאַך איז דערגאַנגען צו דער אָרטיגער צייטונג „וולאַסט טרודאַ", וועלכע האָט אָנגעהויבען אַ טומעל און געפאָדערט אַן אויספאָרשונג. אין רעזולטאַט דערפון האָט די אָרטיגע קאָמוניסטישע פּאַרטיי בעשטימט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע דורכצופיהרען אַן אויספאָרשונג. די קאָמיסיע האָט פעסטגעשטעלט אַז אין יעדער שולע איז געפיהרט געוואָרען אַ פערצווייגטע גוט־אָרגאַניזירטע אַנטיסעמיטישע העצע געגען די יודישע לעהרער, און אַז די העצע איז געפיהרט געוואָרען טאַקע דורך די לעהרער גופא. דער אָרטיגער קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי האָט דערפאַר בעשלאָסען צו בעזייטיגען אַלע שולדיגע לעהרער און זיי איבערגעבען צום געריכט.

אויפ'ן פּראָצעס האָבען די אָנגעקלאָגטע לעהרער געלייקענט, אַז זיי זענען נישט קיין אַנטיסעמיטען און אַז מען מאַכט אויף זיי אַ בלבול. אויף זיבעטען טאָג פון די געריכטס־פערהאַנדלונגען נאָך'ן אויסהערען פיל עדות, האָט דאָס געריכט אַרויסגעגעבען אַ בעפרייאונגס־אורטייל פאַר די אָנגעקלאָגטע.

ערב ראש־חודש אלול — תענית־צבור

ר י ג ע, (יט"א) דער ריגער יט"א־קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך, אַז דער ליבאַוויטשער רבי, דער חפץ־חיים און ר' חיים עוזר גראָדזענסקי, וועלען ערב ראש־חודש אלול ערקלערען פאַר אַ תענית־צבור צוליב די רדיפות אויף דער יודישער אמונה אין ראַטען־רוסלאַנד.

וועגען דער ענדערונג פון אפּמאַך

צווישען ענגלאַנד און עבר־הירדן

אַ מ אַ ן, (יט"א) אין אַ געשפּרעך מיט פּרעסע־פאָרשטעהער האָט עמיר אַבדולאה ערקלערט, דאָס אין קורצען וועלען זיך אָנהויבען אונטערהאַנדלונגען וועגען ענדערען דעם אפּמאַך צווישען עבר־הירדן און ענגלאַנד. די ענדערונגען ווערען בעטראַכט אַלס פאָרבעדינג פאַר דער ראַטיפיצירונג פון אָפּמאַך דורך עבר־הירדן.

עמיר אבדולאה האָט ערקלערט, דאָס די פּאָליטישע לאַגע פון עבר־הירדן איז גינסטיגער פון עגיפּטען און איראַק, ווייל עבר־הירדן איז ווייניגער אָפּהענגיג פון אויסערליכען קאָנטראָל.

אויסטראַליען פאָדערט העברעאישע לעהרער

י ר ו ש ל י ם, (יט"א) אויף דער לעצטער קאָנפערענץ פון די ציוניסטען אין אויסטראַליען איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַנגאַזשירען אַ רייהע העברעאישע לעהרער פון ארץ־ישראל, כדי צו ענטוויקלען דעם העברעאישען שול־וועזען אין אויסטראַליען.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן) (90

איך האָב תיכף דערזעהן, אַז אַלע עסטאַגער בעסס האָבען זיך צוזאַמענגעקליבען אין געריכטסזאַל:

פאָרענט איז געזעסען די „מוהמע מערי" מיט אַ צעוודערטען בלאַסען פנים; נעבען איהר האָט זיך איינגעאָרדענט דער מיסטער ווענדע; הינטען איז געזעסען, אויסגעפּוצט אין עסיג און אין האָניג די לעדי באַראַדעל, וועלכע האָט זיך אויך אויסגעבויגען פאָראויס, און געקוקט אויף מיר מיט ליידענשאַפטליכער נייגעריגקייט.

ביל'ן און מאַריאַ'ן האָב איך נישט געזעהן. פונקט ווי נעכטען, איז אויך היינט שטיל געוואָרען, ווי נאָר איך בין ערשינען.

אויף אַ ווײַלע איז געוואָרען אַ טויטע שטילקייט, און גלייך דערנאָך איז אַדורך אַ לעבעדיגער רויש, וואָס איז איבערגעריסען געוואָרען דורך אַ גערוועזען, שטרענגען אויסרוף פון סעקרעטאַר.

זיין אויסרוף איז דאָס מאָל אונטערגעהאַלטען געוואָרען דורכ'ן ריכטער, וועלכער האָט אַ וואָרף געטון אַ בייזען בליק אויפ'ן גרויסען עולם, און שטרענג צוגעגעבען:

— אויב דאָס פּובליקום איז נישט פעהיג אַליין צו פיהרען זיך, ווי ס'געהער צו זיין, וועל איך אַליין מאַכען אָרדענונג אין הייסען אָפּריינינגען דעם זאַל".

די דראָהונג האָט געגעבען דעם געהעריגען רעזולטאַט.

אין זאַל איז געוואָרען פולשטענדיג שטיל.

פון דער פאָדערשטער באַנק, האָט זיך אויפגעהויבען אַ שטרענגער מאַנספּערשוין, און ערקלעהרט, ווענדענדיג זיך צום ריכטער:

— איך בין בעאויטראַגט צו בעטען, אַז דער פערהער זאָל ווידער אָפּגעלייגט ווערען. די אינפאָרמאַציעס און מאַטעריאַלען, וואָס פּאָליציי האָט צוזאַמענגעקליבען, נויטיגען זיך נאָך אין פערפאָלונג...

דער ריכטער האָט זיך געווענדעט אין דער זייט פון מיין פערטיידיגער:

— האָט איהר גאָרנישט דערגעגען, מיסטער גאָרדאָן?

גאָרדאָן האָט זיך אויפגעהויבען אין זיין גאַנצער גרויס און איבער'ן זאַל האָט זיך אַדורכגעטראָגען אַן איינגעהאַלטענער ענטציקטער גערויש.

— אויב די פּאָליציי האָט בדעה אָפּצולייגען דעם פערהער אין די אינטערעסען פון דער גערעכטיגקייט, האָבען מיר גאָרנישט דערגעגען. כדי אָבער אויסצומיידען מיספערשטענדענישען, מוז איך דערקלעהרען, אַז מיין קליענט איז גרייט צו יעדער צייט געבען אַן אויסשעפּענדען ענטפער אויף אַלע פראַגען. וועלכע דאָס געריכט וועט בעוויליגען איהם צו שטעלען. מיר זענען גרייט צו העלפען דער פּאָליציי מיט אַלע מיטלען, כדי די אויספאָרשונג, וואָס זי האָט אונטערגענומען זאָל וואָס שנעלער געבראַכט ווערען צו אַ סוף.

איבער'ן זאַל האָט זיך ווידער אַדורכגעטראָגען אַ גערויש, און אַרומקוקענדיג זיך, האָב איך דערזעהן מאָריסעס בלאַסען פנים, וואָס איז מיט שרעק געווען געווענדט צו גאָרדאָנען.

— האָט איהר בדעה צו שטעלען דער פּאָליציישער מאַכט וואָס'ערע נישט איז פראַגען? — האָט דער ריכטער פאָרגעזעצט.

גאָרדאָן האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ אויף ניין.

— ניין! אויב דער פערהער וועט אָפּגעלייגט ווערען...

דער פּלוצים ענטשטאַנענער רעש אין דעם הינטערשטען עק פון זאַל האָט נישט געלאָזט דערהערען דעם סוף פון דער פראַגע.

די איינגאַנגס־טיר האָט זיך ברייט געעפענט, און דריי מענשען, וועלכע האָבען אָפּגעשטופּט פון זיך דעם פּאָליציאַנט, וואָס האָט זיי פערשטעלט דעם וועג, האָבען זיך העפטיג אַריינגעריסען אין זאַל, מאַכענדיג זיך אַ וועג צווישען עולם מיט די עלענבויגענס, און ענערגיש שפּרייזענדיג פאָראויס.

דער ריכטער האָט זיך אויפגעשטעלט, און הויבענדיג דעם קול, האָט ער אויסגעשריגען אין זאַל:

— וואָס איז עס פאַר אַ רעש? ס'אַרא מענשען זענען עס?!

נאָכקוקענדיג דעם עולם, האָב איך זיך אויפגעהויבען פון דער באַנק, כדי בעסער צו קענען אָנקוקען די סקאַנדאַל מאַכער.

איינער פון זיי, אויף וויפיל איך האָב געקאָנט בעמערקען, איז געווען אַ קאַטוילישער גייסטליכער; דער צווייטער — אַ הויכער גענגאַלטער מאַנספערשוין מיט גרויע האָהר; דאָס פּים פונם, דריטען איז געווען פערשטעלט פאַר מיר דורך דעם פּאָליציאַנטס פּלייצעס.

דערהערענדיג דעם ריכטער'ס אויסרוף, האָט זיך דער פּאָליציאַנט אַרומגעקוקט און איז אָפּגעטראָטען אויף צוריק.

איך בין שיער נישט געפאַלען פון די פיס פאַר אומגעריכטקייט: מילפאָרד!...

אַרבייטענדיג מיט די עלענבויגענס צווישען עולם און שרייענדיג אויפ'ן פּאָליציאַנט, איז מילפאָרד געגאַנגען פאָראויס.

ער איז געווען בלאַס און צעשויבערט.

זיין מלבוש — אינגאַנצען צוקנייטשט און שמוציג, אָבער, אַז דאָס איז געווען דער אמת'ער מילפאָרד, אין דעם איז גאָר קיין ספק נישט געווען.

איך האָב זיך אַ קעהר געטון אין גאָרדאָנס זייט, אָבער איידער איך האָב בעוויזען ווענדען זיין אויפמערקזאַמקייט, איז דער מאַן, וואָס איז געווען געקליידט ווי אַ גייסטליכער, צוגעקומען צום מיטען זאַל, און אויסגערופען, ווענדענדיג זיך צום ריכטער:

— זייט מיר מוחל מיין רעש'דיגען אַריינרייסען זיך, הער ריכטער! איך בין דער גייסטליכער מעריל, און איך האָב אַהער אין געריכט געבראַכט אַ וויכטיגען עדות.

דעם טומעל, וואָס האָט זיך אויפגעהויבען אין זאַל ביי די דאָזיגע ווערטער איז אונמעגליך צו בעשרייבען.

(פאָרזעצונג קומט)

טעלעגראמען

האלץ-עקספארטערען ווערען רואינירט

ווייל דאס באהן=מיניסטעריום גיט זיי נישט קיין וואגאנען

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די האלץ עקספארטערען האבען זיך געווענדעט מיט א מעמאריאל צום באהן-מיניסטעריום. אינ'ם בריף ווערט אנגעוויזען, אז איצט איז זעהר א גינסטיגע קאניונקטור פאר'ן האלץ-עקספארט. זיי קענען אבער די קאניונקטור אויסנוצען נישט אויסלענדישען מארק נישט אויסנוצען און ווערען רואינירט צוליב דעם וואס דאס באהן-מיניסטעריום גיט זיי נישט קיין וואגאנען.

גארקאוויענקא רעאגירט דערויף מיט דעמזעלבען. דער קאמף ווערט ווייטער געפיהרט מיט דער איבערגעוו כט פון גארקאוויענקא.

שטעקער איז ענטלאפען פון דער ארענע. ווען גארקאוויענקא האט זיך אומגעדרעהט צום ריכטער איז שטעקער אנועפאלען אויף איהם און געלעגט אויף ביידע לאפאטקעס. דער דאזיגער „נצחון" ווערט אויסגענומען מיט א פייפעריי און זידעלייען אויף דער אדרעס פון שטעקערן. דער עולם פ"אטעסטירט, פערלאנגט, אז שטעקער זאל ווייטער קעמפען, אבער פון דעם ווערט גארנישט.

דער לעצטער קאמף פון נאמסאן מיט שניי דערן ענדיגט זיך אין דער 14-טער מינוט מיט א זיג פון באן-סאמסאנען.

צו וואס זאלט איהר ליידען פונ'ם שוויים

פון די פיס און פון שלעכטען ריח אויך פון די אדמשיסקעס, אז פאר 30 גראשען, קענט איהר דאס בעזייטיגען, נוצענדיג דעם בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער „ראדיקאל" און אויך זעהר א גוט מיטעל צו וואשען, צו בעקומען נאר ביי דעם צייטונגס-פערקויפער גאלדבערג, פיעטריקאווער 21.

נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

אין דער ערשטער פאר האבען נעכטען געקעמפט ווילינג און קארנאץ. דער קאמף ווערט געפיהרט ברוטאל און פערענדיגט זיך אהן רעזולטאט. בעת'ן קאמף איז קארנאץ דורך ווילינג'ן אראבגעשליידערט געווארען פון דער ארענע און ער האט זיך צושעדיגט.

די צוויי ברוטאלע קעמפער מיכאעליס און קארש קעמפען מיט די פויסטען און קלעפ. דאס געשלעג ענדיגט זיך אהן רעזולטאט. די סענסאציע פון נעכטיגען אווענד האט געדארפט זיין דער קאמף שטעקער—גארקאוויענקא. דער קאמף הויבט זיך אן מיט אנגריפען פון שטעקערן, וועלכע ווערען ערפאלגרייך אבגעשמויסען פון פיל שטארקערען און געשיקטערן גארקאוויענקא. דאס דענערווירט דעם „מייסטער" שטעקער אזוי, אז ער פרובט שוין צו בענוצען די פויסט און גיט קלעפ.

ציהונג פון די אפשפא=רונגס=ביכלעך

(ב) אין פ. ק. א. איז פארגעקומען די ציהונג פון די אפשפארונגס ביכלעך. צו 1000 זלאטיס האבען געוואונען די ביכלעך מיט די נומערן:

50554, 50648, 50680, 50900, 51113, 51770, 52120, 52379, 52674, 54080, 54101, 54436, 55445, 58506, 59488, 61862, 62161, 64441, 66051, 66306, 67586, 68767, 69096, 69130, 69801, 70275, 70625, 70744, 70836, 71857.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר הויט-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81
[illegible]

44 וויכטיג פאר מחותנים 44
קויפט נישט קיין
מעבעל
בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט און מיין מעבעל-געשעפט
44 גדאנסקא (דלוגא) 44
Ch. LAZNIK, tel. 62-56
נאר בי מיר קענט איהר קויפען מעבעל שיין, גוט און בילינ
44 בעמערק. אויך קויף איך פערשידען מעבעל, דיוואנעס, פעלצען, נייםאשינען און צאהל די העכסטע פרייזען. גערעטקעס, 44 נאר 44 44

קנה חכמה קנה בינה
ואל תט מאמרי פי
אז די דארפסט ערלעדיגען סאנדראווע זאכן זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
אז תלך לבטח דרכך
ווייל אין ביורא ביי ה' מאנעלא ווערט געוויסנהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואלאציעס, אינטערצייזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52.

Dr. med. Sz. Goldring
רענטגענאלאגישער קאבינעט
9 פאלודניאווא 9 טעל. 27-64
עמט אן פון 7½–8½ פר., פון 1—2½ נאכמ., פון 7—8 אוו.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליום מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — עפענ פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נאר קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

שייטלען
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוצקא, קאמיעננא 5.

אויגענארצט
ד"ר שוויג
צוריקגעקעהרט
ZAWADZKA 6.
Telefon 35-01
עמפפאנגט פון 11—1
און פון 4—6 נאכמ.

Dr.
HELLER
ספעציאליסט פאר הויט-ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
נאווראט 2 טעל. 79 89.
[illegible]
[illegible]

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דזיאסנע-, קין-, גימען-, און צונג-קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po poł. 4604

א וועקסעל
איז פערלוירען געגאנגען אויף 80 זל. אויסשטעלער זאפמיג, זשירא נאכטיגאל, צאהלבאר דעם 15 אויגוסט. דער וועקסעל ווערט עקירט פאר אומגילטיג. דער פינדער ווערט בעטעטען אפצוגעבן צו נאכטיגאל
אלעיא ערשטער מאי 41

Unieważniam 2 weksle in blanco po 200 zł. wystawca L. Dimant. Znalazca zechce takowe zwrócić za wynagrodzeniem do M. H. Wróblewskiego Nowomiejska 21.

א שעהן מעבלירט
צימער
פאר 2 אדער 3 יונגעלייט
צו שלאפען
צו צאהלען מאנאטליך
פאלודניאווע 20 וו. 37
2. הויף, איינגאנג לינקס.

Dr. med.
M. Kerszner
קינדער = קראנקהייטען
צעגעלניאנא 16
טעל. 51-96
צוריקגעקעהרט
נעמט אן אין דער לעטשניצע בזשעזשינע 11
[illegible]

א קוואליפיצירטע
רעפעטיטארקע
ווי אויך א אויבער-לאק = נייהערין צו סוועטערס ווערט געזוכט
ביי ניימאן
פולנאצנא 10. 8496

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג=אקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד.

Dr. med.
L. Pikielny
ארצט
ספעציעל ערשט פאר [illegible]
[illegible]
NAWROTS
tel. 19-98
[illegible] פון 4—7 און
[illegible] אין דער
Zdrowie
[illegible] 12½ פון 3 ביז 2 [illegible]

שפארט-געלד!
קויפט
שירמס,
שטעקענס
נאר אין דער ווערקשטעל

ס. פייגענבוים, נארוטאוויטשא 19
ווייל איהר קענט דארט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראל.
אכטונג. ווערן אנגענומען אלערליי רעפאראטורן און דעקונג.

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz.U.R.P. Nr. 91, poz. 527), na Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1928 roku o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 761), na Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 8 kwietnia 19 9 roku, oraz na opinji Komisji do badania cen, wyrażonej na posiedzeniu w dniu 27-go lipca 1929 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 836 z dnia 29 lipca 1929 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalnę (najwyższe):

Na mięso wołowe, baranie i cielęce za 1 kg.

W HURCIE:

wołowina normalna	I gat.	Zł. 2.65
„ „	II „	„ 2.20
„ koszerna	I „	„ 3.54
„ „	II „	„ 2.85
baranina normalna	.	„ 2.95
„ koszerna	.	„ 3.45
cielęcina normalna	.	„ 2.70
„ koszerna	.	„ 2.70

W DETALU:

wołowina normalna	I gat.	Zł. 3.00
„ „	II „	„ 2.50
„ koszerna	I „	„ 4.20
„ „	II „	„ 3.40
baranina normalna	. .	„ 3.40
„ koszerna	. .	„ 4.10
cielęcina normalna	. .	„ 3.10
„ koszerna	. .	„ 3.20
wołow. norm. I gat. bez kości		„ 3.00
„ „ II „ „ „		„ 2.80
polędwica wołowa	. .	„ 4.10

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I-ej Instancji według art 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej **aresztem do 6-ciu tygodni lub grzywną do 10.000.— złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Łódź, dnia 30 lipca 1929 roku.

Prezydent m. Łodzi (—) B. ZIEMIĘCKI.

אויפ'ן זומער=סעזאן
קיהלונגס=געטרענקע

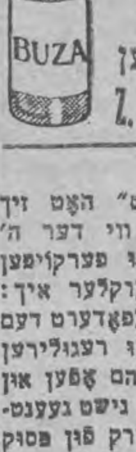

ברויט-
BUZA-
קוואס
די בעסטע לאדעס
ווי אויך פערשידענע זיסיגקייטען
Z. ANGIELEWICZ, 8 Narutowicza 8

הכחשה.

אין נ' 175 פון „נ. פאלקסבלאט" האט זיך בעוויזען אנ'אומשולדיג אנאנסעל, ווי דער ה' ביעדאק פון אלטשטאט 15, האט צו פערקויפען מיינע צוויי זשירא-פראטעסטען. דערקלער איך: אז אין זיינער צייט האב איך אויסגעפאדערט דעם ה' ביעדאק צו אנ'אפרעכנונג מיר צו רעגולירען דאס געלד, וועלכע מיר קומט ביי איהם אפען און ביז היינט האט דער „פרימיסט" מיר נישט געענטפערט. וויזט אויס, אז ער האלט שטארק פון פסוק שלי שלי שלך שלי. וויזט מיר מיינע פראטעסטען און איך צאהל מיט 100 פראצ. טייערער.

מיט אכטונג י. מיגדאל, קילינסקעגא 33.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
עמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אווענד
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

ס'זענען געפונען געווארען
ווי קסלעך
אויף א סומע פון 800 זל.
אויסשטעלער א. ספאקאיני.
אפצונעהמען אין ארמיניסט. געגען אנאנס-קאסטען.

ס'איז געפונען געווארען א
פארטפעל ... וועקסלען
ס'זעהט אויס, אז ס'האט פערלוירען א טאמאשאווער.
אפצונעהמען געגען סמנים און אנאנס-קאסטען אין אדמיניסטראציע פון „נ. פאלקסבלאט" 8430

געגען שוויים פון פיס

נוצט נאר דעם פראשעק „ראדיקאל" פרייז 30 גראשען אויך פלאסטער „ראדיקאל" צו ארטשיסקעס היילט אויס אדטשיסקעס, פערהארטונג פון הויט פון פיס אין משך פון 48 שעה פרייז 30 גראשען. אויך פלין „ראדיקאל" וואשט אפ שמוץ און נעמט ארויס פלעקען פון אלע קאלירטע שיך פרייז 50 גראשען. צו יעדען פלעשעל פלין ווערט צוגעגעבען אומזיסט א פראשעק „ראדיקאל" געגען שוויים פון פיס. אויך פלין „ראדיקאל" געגען וואנצען גאראנטירט אויף א גאנצען זומער. אלעס צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלנארוש, אלטשטאט 1 אויך ביים צייטונגס-פערקויפער וועלנארוש, פעטריקאווער 34 רוג צעגעלניאנא.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים אויף דער פראווינץ — 6 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן איינהאלט און פארמען פון די אנאנסען איז דער רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך, די אדמיניסטראציע איז אפען ביז [illegible]

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. אין טעקסט—40 ... 12— ... פאר 8 טעליטער-שורה: נאך'ן טעקסט—12 ... פערשטא אין ערב יו"ט 24 גר. אין דער צייט 8 שפאלטען ... 4 ... 60— ... 8 ... 18—
פערזאנאל ... 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. טעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.